

Maataloustuotteiden vientituki -hakuopas

– luonnosversio 6.8.2009

VIENNIN HAKUOPAS – luonnosversio 6.8.2009

I YHTEYSTIEDOT

Maaseutuviraston markkinatukiosasto

postiosoite:
Maaseutuvirasto
Markkinatukiosasto
PL 256
00101 HELSINKI

käyntiosoite: Opastinsilta 12 B, 4. krs
puh. 020 772 007
faksi 020 7725 507
020 7725 509 maito, liha / todistukset, tarjoukset
020 7725 508 vilja, vihannekset ym, jalostetut maataloustuotteet
internet-osoite: <http://www.mavi.fi>
sähköpostiosoite etunimi.sukunimi@mavi.fi

yhteyshenkilöt:
Sini Brown 020 77 25644
Anu Turkkila 020 77 25703

MUUT YHTEYSTIEDOT

Vakuusasiat:
Maaseutuvirasto
Varainhoito-osasto
postiosoite PL 256
00101 HELSINKI

käyntiosoite: Opastinsilta 12 B
puh. 020 772 007 (ohivalinta)
faksi 020 772 5504

M- ja T5 -lomakkeiden hankinta:
Edita Prima Oy
puh. 020 450 00 (ohivalinta)
internetosoite: http://www.edita.fi/yhtiot_ja_palvelut/edita_prima.html

II KÄYTETYT KÄSITTEET, LYHENTEET JA SYMBOLIT

Vientituen perusasetuksen 612/09 2 artiklassa määritellään vientitukea hallinnoitaessa käytettävää terminologiaa. Seuraavaan on koottu niistä tärkeimpiä sekä muutama muu vientituen käytännön toiminnassa tarvittava käsite.

"AGREX-lomake" vienti- tai ennakkovahvistustodistus; tukitodistus (jalosteilla) tai näiden hakemus

"CN-koodi" yhdistetyn nimikkeistön koodi

"elintarvikeapu" kolmansiin maihin erityisten ohjelmien puitteissa EU:sta vietävät elintarvikkeet, joille maksetaan tukea

"ennakkoilmoitus" määräajassa ennen lastausta tullille ilmoitettu tieto lastauksesta, esim. faksilla lähetetty M-lomakkeen kopio

"ennakkomaksu" tarkoitetaan vientituen maksua ennakolta, ennen kaikkien pakollisten asiakirjojen toimittamista (vaatii vakuuden)

"ennakkovahvistus" tukitason vahvistaminen ennakolta

"ennakkovahvistustodistus" ks. vientitodistus

"eriytetty tuki" vientituki voi olla erisuuruinen sen mukaan, mihin kolmanteen maahan tai maa-alueelle tuote viedään

"FEOGA-näyte" tullin käyttämä nimitys vientitavaran fyysisestä näytteestä

"GATT" General Agreement on Tariffs and Trade, Yleinen kauppa- ja tullitariffisopimus, nykyisin WTO = World Trade Organisation, maailman kauppajärjestö

"ilmeinen virhe" ei tahallinen virhe, vaan selvästi havaittava lyönti- tms. virhe asiakirjassa

"interventio" väliintulo, asioihin puuttuminen; tässä yhteydessä maatalouspolitiikan toimenpide, jolla puututaan markkinoihin

"interventiovarastointi" (=julkinen varastointi), jäsenvaltion interventioviranomaisen yhdessä komission kanssa hallinnoima ylijäämien tuotevarastointi

"jaloste" perustuotteesta/-tuotteista jalostettu tuote ks. non-annex I -tuotteet

"kolmas maa" EU:n ulkopuolinen maa

"kuljetusasiakirja" EU:n työpaperissaan AGRI/4583 Rev1 (19.5.2000) määrittelemät eräät asiakirjat

"maakoodi" M-lomakkeeseen merkittävä vientimaan kirjainkoodi (ks. määräpaikka, määrämaa), LIITE 1

"M-lomake" vientituen hakulomake

"muonitus" elintarvikkeiden toimittaminen muonitustarkoituksiin laivalle, lentokoneisiin, porauslautoille tms.

"muonitusvarastointi" tuotteet voidaan varastoida hyväksytyihin muonitusvarastoihin ennen toimittamista aluksille

"muonitusvarastolupa" yrityksen on haettava erityistä lupaa (markkinatukiosastolta)

"määräpaikka", määrämaa tai määräalue, jonka komissio on määritellyt kun eri kohteisiin on tarpeen maksaa erisuuruista tukea

"määräpaikkakoodi" tukitaso määritellään määräpaikkakohtaisesti, ei maakohtaisesti, LIITE 2

"non-annex I -tuotteet" eli jalostetut maataloustuotteet; EU:n perustamissopimuksen liitteeseen I kuulumattomat tuotteet

"perustuote" maataloustuote, EU:n perustamissopimuksen I mukaiset tuotteet

"poistumistulli" tullitoimipaikka, jossa tavara poistuu EU:n alueelta

"R-lomake" selvitys non-annex I -tuotteiden eli jalosteiden sekä hedelmä- ja

vihannesjalosteiden raaka-aineista, jotka on käytetty vietävän lopputuotteen valmistukseen

"rekisterinumero", asiakkaan Maaseutuviraston markkinatukiosastolta saama asiakasnumero

"SAD-lomake" vienti-ilmoituslomake (tullin yhtenäisasiakirja)

"sanktio tai seuraamus" (tässä yhteydessä) sakkomaksu, joka on maksettava, jos ei täytä tukiin liittyviä velvoitteita

"T5-valvontakappale" EU:sta poistumisen osoittava tulliasiakirja, asetuksen (ETY) N:o 2454/93 artikloissa 912 a-912 g tarkoitettu asiakirja

"T-status" osoittaa, onko tavara yhteisöalkuperää vai ei

"tarjouskilpailu" vientituki voidaan määrätä hallintokomiteassa tarjouskilpailun perusteella

"tavara" tavaroilla tarkoitetaan komission asetuksen (EY) N:o 1043/2005 liitteessä II lueteltuja tavaroita

"tuen vaihteleva osa" eriytetyn tuen tapauksessa se osa tukea, joka vaihtelee määrään mukaan

"tukikoodi" ks. vientitukikoodi

"tukinimikkeistö" maataloustuotteiden vientitukien nimikkeistö komission asetuksen (ETY) N:o 3846/87 mukaisesti

"tukitodistus" non-annex I -tuotteita koskeva komission asetuksen 1043/2005 22–45 artiklassa tarkoitettu euromääräinen asiakirja, jolla taataan vientituen saaminen hakemuksesta siihen euromäärään asti, jolle todistus on myönnetty.

"tullausnumero" tullin vienti-ilmoituksen yhteydessä antama juokseva tapahtumanumero

"tuontitullaustodistus" asiakirja, joka todistaa että tuotteet on määräraamassa saatettu vapaaseen liikkeeseen

"tuote" tuotteella tarkoitetaan asetuksen 612/09 1 artiklassa lueteltuja tuotteita sekä tavaroita

"vakuuden asettaminen" toimenpide, jolla annetaan vakuus, ts. rahamäärän antaminen tai takaussitoumuksen toimittaminen ja vakuusilmoituksen jättäminen

"vakuuden kohdistaminen" markkinatukiosaston suorittama kyseiseen toimeen tarpeellisen vakuusosuuden sitominen asiakkaan vakuudesta

"vakuuden pidättäminen" vakuudeksi asetetun rahan menettäminen esim. sen johdosta, että (vienti)toimi ei toteutunutkaan

"vakuuden palauttaminen" jos asiakas lopettaa vakuuksia vaativan (vienti)toiminnan, hänelle palautetaan vakuudeksi annettu rahamäärä

"vakuuden vapauttaminen" vakuuskohdistuksen purkaminen

"vakuus" rahamäärä tai pankin yms. takaus tietyn toimenpiteen toteutumisen varmentamiseksi

"viejä" luonnollinen tai oikeushenkilö, joka on oikeutettu tukeen, ja jolla on vientitodistus hallussaan. Viejäkäsitteellä saattaa olla tulliin liittyvissä yhteyksissä eri merkitys.

"vienti" viennillä tarkoitetaan vientiä koskevien tullimuodollisuuksien täyttämistä ja sitä seuraavaa tuotteiden vientiä yhteisön tullialueelta.

"vienti-ilmoitus" tullille tavaraa vietäessä annettava ilmoitus, johon liittyy (päälimmäiseksi settiin liitetty) vientitukihakemus (M-lomake)

"vientijäsenvaltio" jäsenvaltio, jossa vienti-ilmoitus on vastaanotettu

"vientipäivä" on päivä, jolloin tulliviranomainen hyväksyy vastaanotetuksi (engl. "accept") vienti-ilmoituksen. Tällöin on vietävän tavaran oltava valmiina, esitettävissä ja tarkastettavissa. Käytännön sääntönä vientipäivä on lastauspäivä (612/09 5 art.). Kotitullauksessa taas vientipäivä on päivä, jolloin viejä merkitsee tapahtuman kirjanpitoon.

"vientitodistus" on komission asetuksen 376/2008 1 artiklassa tarkoitettu asiakirja, jolla määritetään vietävä tuote ja vietävä määrä (mahd. myös tukitaso); AGREX-asiakirja

"vientituki" EU:n viennin yhteydessä maksama hyvitys maailmanmarkkinahinnan ja yhteisöhinnan välisestä erotuksesta

"vientitukikoodi" 12-numeroinen koodi, jolla tuote on kuvattu ja joka määrittelee vientituen tason; =tukikoodi

"vientitullitoimipaikka" se tullitoimipaikka, jossa tavara ilmoitetaan vientimenettelyyn (=lähtötulli, kotitulli)

"WTO" = World Trade Organisation, maailman kauppajärjestö, ennen GATT

"yhteisön tullialue" neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 artiklassa 3 tarkoitettu alue

"ylivoimainen este" force majeure, toimijasta riippumaton yleisesti olemassa oleva este; edellyttää komission

hyväksyntää saadakseen tämän aseman

1 YLEISTÄ

Tämän ohjeistuksen tarkoituksena on antaa lukijalle yleiskuva Euroopan yhteisön maataloustuotteiden vientitukijärjestelmästä ja sen käytäntöön soveltamisesta Suomessa. Maataloustuotteiden vientitukijärjestelmä on osa EU:n yhteistä maatalouspolitiikkaa. Vientituet maksetaan Euroopan maatalouden tukirahaston varoista.

Vientituet ovat osa EU:n yhteistä maatalouspolitiikkaa, jonka tarkoituksena on aikaansaada markkinoiden tasapainotilanne (ylijäämiä vietäessä tarjonta vähenee ja yhteisön hintataso säilyy) ja samanaikaisesti taata viejien kilpailukyky korvaamalla heille EU:n sisäisten ja maailmanmarkkinoiden hintaero. Näin yhteisön viejät voivat viedä tuotteitaan kolmansiin maihin kilpailukykyiseen hintaan. Toisaalta, jos maailmanmarkkinahinnat nousevat EU:n sisämarkkinahintojen yli, voi komissio asettaa ko. tuotteille vientimaksun, jotta tuotteiden tarjonta yhteisössä pysyisi vakaana.

Hallintokomiteoiden päättäessä vientituen tasosta siihen vaikuttavat myös yhteisön GATT:n ja WTO:n piirissä tekemät kansainväliset sitoumukset tukien alentamisesta. Tämän vuoksi yhteisössä on myös määritelty mm. vuosittaiset tuettujen vientien ylärajat sekä tukien määrät että arvot.

Tässä hakuoppaassa ohjeistetaan vientituen hallinnointia säätelevää yleislainsäädäntöä, joista tärkeimpiä ovat komission asetukset (EY) N:o 612/09, (EY) N:o 376/2008 ja (ETY) N:o 2220/85, jotka muutoksineen ovat sellaisinaan voimassa ja viejiä sitovia koko EU:ssa.

Oppaan viittaukset asetuksiin tekstikappaleiden lopussa viittaavat Euroopan yhteisön lainsäädäntöön, ellei muuta todeta. *Kursiivilla* kirjoitettu teksti on tekstiä, joka kirjoitetaan sellaisenaan tai täydennettynä asiakirjoihin, esim. todistushakemukseen.

Ohjeet on tarkoitettu auttamaan viejää tutustumaan yhteisön vientituesta annettuihin säädöksiin. Vientimenettelyä hallinnoi tulli, jolla on lisäksi omat vientimenettelyohjeet.

Koska vientitukea koskeva lainsäädäntö on sellaisenaan voimassa olevaa ja koska sen tulkinnasta vastaa viime kädessä Euroopan Yhteisön tuomioistuin, eivät tämän oppaan tiedot ole juridisesti sitovia. Ne eivät myöskään ole tyhjentäviä selvityksiä alan lainsäädännöstä.

Yhteisön lainsäädäntöön, joka on viejää sitova, tehdään jatkuvasti muutoksia, joten huolimatta tähän hakuoppaaseen tehdyistä päivityksistä tiedot eivät ehkä ole aina ajan tasalla. Haluttaessa varmistua voimassa olevasta lainsäädännöstä ja menettelytavoista on hyvä ottaa yhteyttä markkinatukiosastoon.

Yleisoppaan lisäksi tuotekohtaiset oppaat

Tämän oppaan lisäksi on huomattava, että jokaisella tuotesektorilla on omia vientiin liittyviä erityissäännöksiä, jotka saattavat poiketa tässä ohjeistuksessa käsiteltävistä yleisistä säännöksistä. Nämä erityissäännökset selviävät tuotekohtaisista vientioppaista, jotka täydentävät kyseisten tuotteiden osalta tätä hakuopasta. Sekä maataloustuotteiden viennin hakuoppaan että tuotekohtaisten oppaiden päivitettyt versiot ja lomakkeet löytyvät myös internetistä osoitteesta:

<http://www.mavi.fi/fi/index/markkinatuet.html>

1.1 Tukea hallinnoivat viranomaiset

Suomessa vientituen hallinnoinnista vastaa maaseutuviraston (MAVI) markkinatukiosasto, joka on delegoinut tehtäviä myös tullilaitokselle.

Maaseutuviraston markkinatukiosasto

- vastaanottaa vienti-, tuonti-, tuki- ja ennakkovahvistustodistushakemuksia ja käytettyjä todistuksia
- myöntää vienti-, tuonti-, tuki- ja ennakkovahvistustodistuksia ja muonitusvarastonpitäjien sekä tarkastus- ja valvontalaitosten lupia
- päättää vakuuden vapauttamisesta ja menettämisestä sekä vientituen maksamisesta Markkinatukiosastolla vientitukia hallinnoi vientiyksikkö. Haluttaessa varmistua tuotekohtaisista menettelytavoista on hyvä ottaa yhteyttä yksikön kyseistä tuotetta hallinnoivaan virkamieheen.

Maaseutuviraston varainhoito-osasto

- hyväksyy vakuusmuodot ja vakuuksia myöntämään oikeutetut rahoituslaitokset
- vastaanottaa vakuuksia
- palauttaa vapautettuja vakuuksia ja perii menetetyksi päätettyjä vakuuksia
- suorittaa vientituen maksamisen

Tullilaitos

- vastaanottaa vienti-ilmoitukset ja siihen liittyvät tukihakemukset eli M-lomakkeet
- vahvistaa keskeiset vientituen maksamisen edellytyksenä olevat asiakirjat hyväksymismerkinnöillään.
- vastaa viennin fyysisestä tarkastuksesta
- suorittaa myös muuta vientituen tarkastustoimintaa (yritysten kirjanpidon jälkitarkastusta eli ns. 485-tarkastus, huom. aikaisemmin ko. tarkastus oli ns. 4045-tarkastus)
- perii vientimaksut.

1.2 Rekisteröityminen

Ennen asiointia markkinatukiosaston kanssa viejä rekisteröityy markkinatukiosaston asiakasrekisteriin tietyn sektorin viejäksi, minkä jälkeen asiointi yksikön kanssa tapahtuu rekisterinumeron perusteella. Rekisteröityminen tehdään täyttämällä rekisteröitymislomake¹ (löytyy myös Mavin internet-sivuilta) ja palauttamalla se huolellisesti täytettynä markkinatukiosastolle postitse. Koska rekisteröidytessä on ilmoitettava mm. tilitiedot, tulee lomakkeen allekirjoittajan olla kaupparekisteriin merkitty nimenkirjoittaja tai prokuristi.

Markkinatukiosaston asiakkaan tulee ilmoittaa välittömästi markkinatukiosastolle rekisteritietojen muutoksista rekisteröintitietojen muutosilmoituslomakkeella².

Ilmoitettavia muutostietoja ovat mm.:

- tilinumeron muutos
- osoitteen muutos
- puhelin- ja/tai faksinumeron muutos
- muutos yhteyshenkilöitä koskevissa tiedoissa

¹ Lomake 1A: Rekisteröintihakemus

² Lomake 1B: Rekisteröintitietojen muutosilmoitus

- rekisteröityminen uusiin toimintoihin
- yrityksen nimen ja/tai juridisen muodon muutos
- nimenkirjoitukseen oikeutetun muutos

Jos muutokset koskevat tilitietoja, yrityksen nimen tai juridisen muodon muutosta tai nimenkirjoitukseen oikeutetun muutosta, tulee lomakkeen allekirjoittajan olla kaupparekisteriin merkitty nimenkirjoittaja tai prokuristi.

1.3 Tuotteen vientitukinimikkeen selvittäminen

Viejän on selvitetävä vietävän tuotteen nimike ja on suositeltavaa hankkia sitova tariffitieto ennen vientitoiminnan aloittamista. Sitovan tariffitiedon antaa Tullihallitus ja sen hakemiseen saa ohjeet tullipiiristä. Sitovaa tariffitietoa ei välttämättä ole mahdollista antaa nimikkeen lisäkoodin osalta.

1.4 Vientitukioikeus

Vientitukea myönnetään vietäessä tiettyjä maataloustuotteita Euroopan yhteisön ulkopuolisiin maihin. Euroopan yhteisön alueelle vientitukea myönnetään vain tiettyihin erityiskohteisiin. Tällaisia erityiskohteita ovat mm. muonitusviennit laivoihin ja ilma-aluksiin, jotka kulkevat kansainvälisillä reiteillä mukaan lukien EU:n alue (ks. luku 9).

Vietävien tuotteiden tulee yleensä olla EU-alkuperää ja vapaassa liikkeessä yhteisössä. Tukea ei makseta pelkille seoksille, joissa on ainoastaan yhdistetty (eli joita ei ole jalostettu merkittävästi) EU-ja kolmannen maan alkuperäisiä ainesosia. (612/09 12 art.)

Yleensä vientituen maksamisen edellytyksenä on myös vientitodistuksen tai tukitodistuksen esittäminen (ks. luku 2).

Tuotteiden viennistä tulee tehdä ennakkoilmoitus tulliin 24–48 tuntia ennen vientihetkeä. Vientimenettely aloitetaan siinä tullitoimipaikassa, jonka alueella lastaus suoritetaan. (612/09 5(7) art.)

1.4.1 Tukioikeuden syntyhetki

Tukioikeuden syntyhetki määritellään seuraavasti: -tuotteilla, joille maksetaan samaa tukea kaikkiin määräraikkoihin (yhtenäinen tuki), oikeus tukeen syntyy, kun tuote poistuu EU:n alueelta, ja tuotteilla, joille maksetaan eri määräraikoissa erisuuruista tukea (eriytetty tuki), oikeus tukeen syntyy, kun tuote saapuu määrämaahan. (612/09 3 art.)

1.4.2 Tuotteen laatukriteerit

Vientituen ehtona on, että tuotteen on oltava laadultaan virheetön, kunnollinen ja myyntikelpoinen. Vietävien tuotteiden tulee täyttää ensisijassa yhteisön, mutta myös määrämaan laatusäädökset. Jos kyseessä on tuote, joka ei täytä EU:n määräyksiä ja sille aiotaan hakea tukea määrämaan säädöksiin vedoten, hakijan tulisi varmistaa tukioikeus markkinatukiosastolta. (612/09 28 art.)

Mikäli tuotteesta paljastuu piilevä virhe sen yhteisöstä poistumisen jälkeenkin tai jos viimeinen käyttöpäivä on liian lähellä vientipäivää, tuki peritään takaisin.

Jos on todisteita, että tuote ei ole enää virheetön, kunnollinen ja myyntikelpoinen ennen tullimuodollisuuksien täyttämistä kolmannessa maassa, tuote ei ole oikeutettu vientituen vaihtelevaan osaan (ks. kohta 4., Eriytetty vientituki).

1.5 Vakuudet

Vientitoiminnassa vaaditaan vakuudet, joilla halutaan varmistautua siitä, että tuensaaja tulee täyttämään vientitoimintaan liittyvät velvoitteet ja että vientiasiakirjoilla (esim. vientitodistukset) ei keinotella.

Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan toteuttamisessa Suomessa käytettävä vakuussovellus perustuu komission asetukseen (ETY) N:o 2220/85 muutoksineen.

Tuotekohtaisissa asetuksissa on annettu tarkempia määräyksiä esim. vakuuden määrästä, muodosta ja määräajoista. Lähtökohtana on, että kaikissa toimintamuodoissa, joissa tarvitaan vakuuksia, noudatetaan tuotekohtaisen asetuksen menettelytapasääntöjä.

Vaadittava vakuus määritetään euroissa sentin tarkkuudella. Jos vakuuden kokonaismääräksi jää enintään 100 euroa, tai jos todistus on annettu interventioelimelle, vakuutta ei vaadita.

(376/2008 14 art.)

Vientitoiminnassa vakuus vaaditaan haettaessa:

- vientitodistusta,
- tukitodistusta,
- vientituen ennakkovahvistusta,
- vientituen ennakkomaksua.

Mikäli asianmukaisia vakuuksia ei ole asetettu, hakemusta ei voida ottaa käsiteltäväksi.

Hyväksyttävät vakuusmuodot ovat käteistalletus ja pankki- tai muun laitoksen myöntämä takaus. Jos asiakkaalla on jo toinen näistä, se voidaan korvata toisella vakuusmuodolla. Vakuuden asettamisen lisäksi on annettava vakuusilmoitus (lomake 561007) joka toimitetaan Maaseutuviraston varainhoito-osastolle. Ilmoituksessa kerrotaan vakuuden tai takauksen asettamista koskevat tiedot.

Vakuus vapautetaan, kun vientiä koskeva toimi on saatettu loppuun ja kaikki tarvittavat asiakirjat on toimitettu markkinatukiosastolle, jossa ne on todettu asianmukaisiksi. Yksittäisvakuus palautetaan hakemuksesta asiakkaalle ja yleisvakuudesta kohdistettu vakuus palautetaan yleisvakuuteen. Lisätietoja vakuuksista antaa varainhoito-osasto.

1.5.1. Käteistalletus

Käteistalletus talletetaan rahaston pankkitilille:

Nordea 166030-106032

OKO 500001-20378459

Sampo 800015-25441

Pienet tai satunnaisesti käytettävät vakuudet on helpointa antaa käteistalletuksena. Kun käteistalletus suoritetaan pankkisiirtona, sen voidaan katsoa muodostavan vakuuden vasta kun varainhoito-osasto on varmistunut ko. rahamäärän saamisesta käyttöönsä.

Kiireellisessä tapauksessa asiakas voi ottaa yhteyttä varainhoito-osastoon ja sopia nopeasta menettelystä, jolloin asiakas voi lähettää vakuusasioita hoitavalle henkilölle faksin talletuksen kuitista pankkileimoineen.

Kun vakuuksien hoitaja on todennut, että suoritus on tullut viranomaisen tilille, tämä on riittävä osoitus siitä, että vakuus on viranomaisen käytössä (faksinumero: ks. yhteystiedot). Käteisvakuudesta ei makseta asiakkaalle korkoa. (2220/85 8 ja 15_art.)

1.5.2 Takaus

Vaihtoehtoisesti asiakas voi antaa Maaseutuvirastolle vakuudeksi pankki- tai muun laitoksen takauksen, jossa hyväksytyt takauslaitos sitoutuu vaadittaessa maksamaan maaseutuviraston tilille asetuksissa mainittujen tukiehtojen ja menettelytapojen rikkomistapauksessa takauksessa mainitun määrän.

Asiakas neuvottelee itsenäisesti takauksesta takaajaksi hyväksytyt laitoksen kanssa. Muiden kuin hyväksytytjen laitosten takauksia ei Maaseutuvirastossa oteta käsiteltäviksi.

Hyväksytyt ja komissiolle ilmoitetut laitokset ovat liitteen 9³ mukaiset. Viejän on hyvä tarkistaa hyväksytytjen luettelo markkinatukiosastolta, koska luetteloon tulee muutoksia melko usein.

1.5.3 Yleisvakuus tai yksittäisvakuus

Vakuudet asetetaan pääsääntöisesti yleisvakuutena. Sillä tarkoitetaan, että on annettu tiettyä summaa koskeva vakuus tai takaus, josta esim. kutakin vientitodistusta varten käytetään eli kohdistetaan määräysten vaatima rahamäärä.

Asiakkaalla on aina myös mahdollisuus asettaa yksittäisvakuus eli pelkästään meneillään olevaa toimintaa, esim. yksittäistä vientitapahtumaa koskeva vakuus, mutta tällöin asiakkaan tulee erikseen huolehtia yksittäisvakuuden suuruudesta, voimassaolosta ja määräajoista.

1.6 Asiakirjojen säilytys

Suoraan tai välillisesti vientitukitoimintaan liittyvät kaupalliset asiakirjat on säilytettävä vähintään kolme vuotta niiden laatimisvuoden lopusta alkaen mm. mahdollisia yritystarkastuksia varten.

(485/08 4 art.)

Kaupallisilla asiakirjoilla tarkoitetaan kaikkia yrityksen ammatilliseen toimintaan liittyviä kirjoja, rekistereitä, muistiinpanoja ja muita todistuskappaleita, kirjanpitoa, tuotanto- ja laatuasiakirjoja sekä missä tahansa muodossa olevia kaupallisia tietoja, mukaan lukien tietoteknisin keinoin tallennetut tiedot. (485/08 1(3) art.)

Koska tukien takaisinperintää voidaan joutua tukiehtojen täyttämättä jäämisen vuoksi harkitsemaan joissakin tapauksissa myös kolme vuotta pidemmältä ajalta, on suositeltavaa säilyttää asiakirjoja kauemminkin, jotta asiakas pystyy kiistatilanteessa osoittamaan tukiehtojen täyttymisen myös myöhemmin. Jos viejä on muu kuin valmistaja, viejän tulee tiedottaa säilytysajasta valmistajalle ja vaatia asiakirjojen säilyttämistä vähintään edellä mainitun ajan.

Suomen kirjanpitolaissa säädetään lisäksi, että kirjanpitokirjat ja käyttöaikaa koskevin merkinnöin varustettu tililuettelo on säilytettävä vähintään 10 vuotta tilikauden päättymisestä siten järjestettynä, että tietojenkäsittelyn suorittamistapa voidaan

³ LIITE 9: Hyväksytyt takauslaitokset

vaikeuksista todeta (lain 2. luku 10 § 1 mom.). Kirjanpitoon liittyvät tositteet, liiketapahtumia koskeva kirjeenvaihto ja koneellisen kirjanpidon täsmäytys selvitykset sekä muu kuin 1 momentissa mainittu kirjanpitoaineisto on säilytettävä vähintään kuusi vuotta sen vuoden lopusta, jonka aikana tilikausi on päättynyt (lain 2. luku 10 § 2 mom.). (kirjanpitolaki 30.12.1997/1336)

1.7 Tukitietojen julkisuus

Maaseutuviraston ylläpitämien rekisterien tieto tuli julkiseksi julkisuuslain ja henkilötietolain asettamissa rajoissa, kun laki maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmistä astui voimaan 1.5.2008. Tukitietojen lisääntyvä julkisuus koskee sekä kansallisia tukia että EU:n kokonaan tai osittain rahoittamia tukia.

Maaseutuvirasto tulee jatkossa vuosittain julkaisemaan EU:n rahoittamat maataloustuet Internetissä, siinä laajuudessa kun EU:n säädökset sitä edellyttävät. Maataloustukien julkaisemisesta on säädetty asetuksissa (EY) N:o 1290/2005 ja (EY) N:o 259/2008 ja niiden perusteella julkaistaan markkinatukien osalta tiedot 15.10.2007 jälkeen maksetuista tuista. Internetissä julkaistaan markkinatukien osalta tuensaajan nimi, kotipaikkakunta sekä varainhoitovuoden aikana maksetun tuen kokonaismäärä.

Tukitietoja käytetään myös valvontatarkoituksiin. Valvontaa suorittavat sekä EU:n että Suomen valvontaviranomaiset ja valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että tuet on maksettu oikein perustein.

A TAVANOMAINEN VIENTIMENETTELY

Seuraavassa tarkastellaan tavanomaista vientiä ja sen hallinnointia. Niiden lisäksi B-osassa esitetään erityismenettelyinä vientituen ennakkomaksu, pienten erien toistuva vienti ja muonitus.

2 VIENTITODISTUS

2.1 Todistusjärjestelmä

2.1.1 Todistusvaatimus

Vientituen myöntäminen edellyttää pääsääntöisesti vientituen ennakkovahvistuksen sisältävän vientitodistuksen esittämistä tullille viennin yhteydessä. (612/09 4 art.)

Tästä poiketen non-annex I -tuotteiden viennissä käytetään vientitodistuksen sijaan yleensä tukitodistusta (ks. tarkemmin Jalosteiden (non-annex I -tuotteiden) vientitukihakuopas).

Vientitodistuksia käytetään ennen kaikkea vientituettujen vientien seurannan ja hallinnoinnin helpottamiseksi (komissio voi mm. seurata EU:n WTO-vientikiintiöiden täyttymistä helpommin). Suomessa vientitodistuksen myöntää viejän hakemuksesta markkinatukiosasto, muissa jäsenmaissa paikallinen interventioviranomainen.

Vientitodistuksessa määritellään mm. seuraavat asiat:

- vientitukikoodi ja tuotteen kuvaus
- vietävä määrä
- voimassaoloaika
- kyseisiin tuotteisiin sovellettavat erityissäännöt
- määräpaikka

Todistuksen hakeminen saattaa olla pakollista, vaikka vientitukea ei haettaisikaan (vientivelvoite). Joillekin tuotteille vaaditaan aina⁴ vientitodistus.

2.1.2 Tapaukset, joissa todistusta ei vaadita eikä voi esittää

Poikkeuksena pääsäännöstä tuen ennakkovahvistuksen sisältävää vientitodistusta ei kuitenkaan vaadita eikä sitä voi esittää seuraavissa vienneissä: (376/2008 2, 4 ja 5 art.)

- vietäessä tullimenettelyllä, joka mahdollistaa tuonnin suspendoiduin tullein tai vaikutuksiltaan vastaavin maksuin
- Pienet vientierät. Asetuksen 376/2008 liitteen II⁵ osassa III on määritelty enimmäismäärät, joille ei voi esittää vientitodistusta. Jos vienti-ilmoituksessa on useampia eri tuotekoodeja, kutakin koodia koskevat selvitykset katsotaan erillisiksi ilmoituksiksi. Eri tuotesektoreilla on pieniä eriä koskevia erityissäännöksiä, joista saa tietoa ottamalla yhteyttä markkinatukiosastoon. (376/2008 4 art.)
- Muonitus yhteisössä, yhteisön ulkopuolelle tai muonitusvarastoonpano (ks. luku 9. Muonitus) (612/09 33,37,41,42_art.)
- sekä eräissä muissa erityistapauksissa (612/09 33 art.) (918/83) (376/2008 6 art.)

2.1.3 Otevientitodistus

Vientitodistukseen kuuluvien tuotteiden vientiin samanaikaisesti useiden tullitoimipaikkojen kautta voidaan myöntää erillisiä otevientitodistuksia. Ote kattaa osan alkuperäisen todistuksen määrästä ja siihen kohdistuu määrän mukainen vakuusvaatimus. Otevientitodistusta haetaan markkinatukiosastolta kirjallisesti. Alkuperäinen vientitodistus on tällöin palautettava markkinatukiosastolle merkintää varten. (376/2008 21 art.)

2.1.4 Toisen jäsenvaltion todistus

Viejä voi käyttää jossain toisessa jäsenvaltiossa myönnettyä vientitodistusta. Koska viejä palauttaa todistuksen sen myöntäneeseen jäsenmaahan, tulli toimittaa tällöin markkinatukiosastolle kaksipuolisen valokopion vientitodistuksesta. Tuki maksetaan Suomessa ja vakuus vapautetaan alkuperäisen vientitodistuksen myöntäneessä jäsenvaltiossa.

2.1.5 Tuoteluokat, tuoteryhmät ja todistus

Jos samaan luokkaan (määritellään tuotesektorikohtaisesti) kuuluvilla tuotteilla on yhtä suuri vientituki, voidaan ne esittää vientitodistushakemuksessa ja vientitodistuksessa yhdessä. Myös jos tuotteille on määritelty tuoteryhmät (määritellään tuotesektorikohtaisesti), voidaan samaan tuoteryhmään kuuluvat tuotteet merkitä vientitodistushakemukseen sekä vientitodistuksen kohtaan 22, johon lisätään teksti "Asetuksen (ETY) N:o 612/09 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu tuoteryhmä". (376/2008 13 art.)

Vientitodistusta voidaan käyttää siinä mainitun/mainittujen 12-numeroisen vientitukinimikkeen lisäksi myös a) samaan luokkaan tai b) samaan tuoteryhmään kuuluvien tuotteiden osalta, vaikkei niitä olisi merkitty vientitodistukseen. Tällaisissa tapauksissa vientitodistuksen alkuperäinen nimike on eri kuin mitä M-lomakkeeseen on merkitty, mutta molemmat tuotteet kuuluvat joko samaan luokkaan tai tuoteryhmään, ja vientituki maksetaan seuraavasti: (612/09 4 art.) ja (1282/2006 7 artikla)

⁴ ks. LIITE 7: tuotteet, joille vientitodistus on pakollinen

⁵ LIITE 7: tuotteiden enimmäismäärät, jotka eivät tarvitse vientitodistusta

1. Jos toteutuneen, M-lomakkeessa mainitun viennin vientituki on sama tai suurempi kuin vientitodistuksessa mainitun tuotteen vientituki = maksetaan vientitodistuksen mukainen vientituki.

2. Jos toteutuneen, M-lomakkeessa mainitun viennin vientituki on pienempi kuin vientitodistuksessa mainitun tuotteen vientituki = maksetaan toteutuneen viennin tuki vähennettynä 20 prosentilla alkuperäisen ja toteutuneen viennin erotuksesta. Siis: toteutuneen viennin tuki $-1/5 \times$ (vientitodistuksessa mainitun tuotteen tuki toteutuneen viennin tuki) = maksettava tuki.

Huom. Tarjouskilpailuvienneissä vietävän tuotteen vientitukikoodin tulee olla täsmälleen sama kuin vientitodistukseen merkitty.

2.2 Vientitodistuksen hakeminen ja vakuuden asettaminen

2.2.1 Vientitodistuksen hakeminen

Vientitodistusta haetaan erityisellä AGREX -hakemuslomakkeella⁶ määräaikana. Jotta hakemus katsottaisiin määräajassa saapuneeksi, on se toimitettava markkinatukiosastolle määräpäivään klo 14.00 mennessä postitse tai faksilla tai erillisellä sähköisellä hakujärjestelmällä. (376/2008 16 art.)

Määräajan jälkeen saapuneet hakemukset katsotaan saapuneiksi seuraavana työpäivänä. Jos hakemus halutaan peruuttaa tai tehdä siihen muutoksia, nämä tulee tehdä kirjallisesti ennen klo 14.00 samana päivänä kuin hakemus on jätetty.

Jos haku aika on ilmoitettu päivien lukumääränä ja viimeinen hakupäivä olisi vapaapäivä, hakemusten jättöaika päättyy seuraavana arkipäivänä. Tämä ei pidennä todistuksen voimassaoloaika. (376/2008 16 art.)

Hakemuksen voi Suomessa jättää myös sähköisesti. Verkkopalvelun käyttöön haetaan yritysten edustajille henkilökohtaiset käyttäjätunnukset. Sähköinen asiointi nopeuttaa sekä hakemusten jättämistä että hakemuksen käsittelyä. Verkkopalvelun avulla voi lisäksi seurata vientitodistuksiin liittyviä vakuustilejä. Sähköisestä todistusmenettelystä on oma ohje, ja kiinnostuneita pyydetään ottamaan yhteyttä markkinatukiosastoon. (376/2008 12 ja 16, art.)

2.2.2 Todistusvakuus

Vientitodistusta hakiessaan viejä sitoutuu viemään tuotteensa todistuksessa mainituilla ehdoilla. Vientiehtojen täyttymisen varmistamiseksi viejän on asetettava vakuus, jonka määrä vaihtelee tuotteittain. (376/2008 14 art.)

Hakemus voidaan ottaa käsiteltäväksi vasta sen jälkeen, kun hakija on asettanut riittävän vakuuden (ks. luku 1.5). Jos asetettava vakuus on enintään 100 euroa, ei vakuutta vaadita. Vakuus vapautetaan, kun viennin edellytykset on täytetty.

2.3 Vientitodistuksen myöntäminen ja käyttäminen

Vientitodistuksen myöntäminen vaihtelee tuotekohtaisesti. Yleensä vientitodistus myönnetään vasta komission määräämän pakollisen odotusajan jälkeen.

2.3.1 Todistuksen myöntäminen ja voimassaoloaika

⁶ LOMAKE 3 vientitodistuksen hakulomake

Vientitodistus tulee voimaan sen myöntämispäivänä (vientitodistuksen kohta 23) ja sen viimeinen voimassaolopäivä on merkitty todistuksen kohtaan 12. Viennin tulee tapahtua tämän määräajan puitteissa. Lisätietoja voimassaoloajoista saa tuotekohtaisista ohjeista. Voimassaolon pituus ja tukitaso määräytyvät hakupäivän mukaan. Jos viimeinen voimassaolopäivä on pyhäpäivä, vientitodistus on voimassa vielä seuraavan arkipäivän. (376/2008 7 art.)

2.3.2 Vientitodistuksen käyttäminen

Vientitodistus tulee esittää tulliviranomaisille viennin yhteydessä. Tulli valvoo todistuksen käyttämistä ja vahvistaa tapahtuneet viennit. Vientitodistukseen liittyvä vientivelvoite katsotaan kokonaan käytetyksi, kun vähintään 95 % (maitotuotteilla 98 %) sen määrästä on viety. Viejän vastuulla on huolehtia siitä, ettei vientitodistusta ylitetä tai ettei se jää vajaaksi. Viejän on syytä pitää omaa kirjanpitoa asiasta. (376/2008 7 art.)

Vientitodistuksen käyttömäärät on korjautettava tullissa, mikäli vienti ei olekaan toteutunut.

Jos vienti-ilmoituksen mukaisesti vientiin ilmoitettu tuote palautuu yhteisöön, vientitodistuksen kääntöpuolelle merkityt toteutuneiksi ilmoitetut vientimäärät on peruutettava. Jos todistus on voimassa, määrät voidaan käyttää uudelleen. Jos voimassaoloaika on päättynyt, vakuus pidätetään. Jos kuitenkin 20 päivän kuluessa jälleentuonnista sama viejä vie saman määrän vastaavia tuotteita, vakuutta ei pidätetä. (376/2008 43–44 art.)

2.3.3 Lisälehdet

Tulli liittää vientitodistukseen lisälehtiä, jos vientierien määrä ylittää alkuperäisen luvan kääntöpuolella olevien ruudukoiden lukumäärän. (376/2008 27 art.)

2.4 Vientitodistuksen siirtäminen

Vientitodistuksen alkuperäinen haltija voi siirtää todistuksen tai sen otteen oikeudet toiselle viejälle. Siirto voidaan tehdä vain kerran. Sen lisäksi todistus voidaan kuitenkin aina palauttaa alkuperäiselle haltijalle. Todistuksesta aiheutuvia velvoitteita ei voida kuitenkaan siirtää.

Siirtoa haetaan markkinatukiosastolta kirjallisesti. Alkuperäinen vientitodistus tulee tällöin toimittaa markkinatukiosastolle, jossa siirto vahvistetaan. Joidenkin tuoteryhmien todistuksien oikeuksia ei kuitenkaan voida siirtää. Siirto ja palautus tulevat voimaan merkintäpäivästä (ks. tuotekohtaiset ohjeet). (376/2008 8 art.)

2.5 Vientitodistuksen palauttaminen markkinatukiosastolle

Alkuperäinen vientitodistus palautetaan tullitoimipaikasta viejälle heti, kun tulli on merkinnöillään vahvistanut todistuksen kääntöpuolelle kaikki viejän ilmoittamat viennit.

Viejän tulee toimittaa tullista palautunut vientitodistus markkinatukiosastolle viimeistään kahden kuukauden kuluttua todistuksen voimassaoloajan päättymisestä. Mikäli todistus palautetaan tämän määräajan jälkeen, vakuutta pidätetään (ks. 2.6.3.2). (376/2008 34 art.)

Ennalta vahvistettu osittain tai kokonaan käyttämätön todistus on aina hyvä toimittaa markkinatukiosastolle välittömästi sen palaututtua tullitoimipaikasta; todistuksen voimassaoloaikana tai voimassaoloajan päättymistä seuraavan kuukauden aikana

palautetun todistuksen vakuuden pidätysmäärää alennetaan tietyin ehdoin 40 % tai 25 % (ks. 2.6.3.1).

2.6 Vakuuden vapauttaminen ja pidättäminen

Vakuuskäsittelyssä huomioidaan aina todistuksen käyttöaste ja palautusajankohta. Vakuutta vapautetaan ja/tai pidätetään suhteessa niihin tuotemääriin;

- jotka tulli on merkinnöillään vientitodistukselle vahvistanut viedyiksi ja
- joiden osalta asianmukaisin merkinnöin vahvistettu alkuperäinen T5-valvontakappale on toimitettu markkinatukiosastolle viimeistään 12 kk:n kuluttua todistuksen voimassaolon päättymisestä.

(376/2008 32 art.)

Jos vientitodistuksen taakse merkitty vienti ei poistu EU:n alueelta määräajassa ja/tai fyysisessä tarkastuksessa havaitaan, ettei tuote vastaa vientitodistuksessa ilmoitettua nimikettä, ei vakuutta voida näiltä osin vapauttaa.

Komissio voi tarvittaessa säätää, että vientivelvoite katsotaan täytetyksi edellisten ehtojen lisäksi vasta kun viejä toimittaa todisteen tuotteen saapumisesta EU:n ulkopuolella sijaitsevaan määräpaikkaan. Tällöin vakuus vapautetaan tai pidätetään todisteella ilmoitettujen määrien perusteella. Tällainen säännös annetaan tuotealakohtaisissa tuonti- ja vientitodistus-järjestelmän soveltamista koskevista asetuksista. (376/2008 34 art., 612/09 17 art.)

2.6.1 Vakuuden vapauttaminen kokonaan

Vakuus vapautetaan kokonaan, jos vähintään 95 % (maitotuotteissa 98 %) todistuksen kokonaismäärästä on käytetty ja todistus on toimitettu markkinatukiosastolle viimeistään kahden kuukauden kuluttua todistuksen voimassaoloajan päättymisestä.

2.6.2 Vakuuden vapauttaminen osittain

Markkinatukiosasto voi vapauttaa vakuuden myös osittain vientitodistuksen haltijan kirjallisesta pyynnöstä. Tällöin viejän tulee toimittaa markkinatukiosastolle alkuperäinen, osittain käytetty vientitodistus ja todiste siitä, että viisi prosenttia todistuksessa ilmoitetusta määrästä on viety. (376/2008 34 art.)

2.6.3. Vakuuden pidättäminen osittain tai kokonaan

2.6.3.1 Kahden kuukauden määräajan puitteissa markkinatukiosastolle toimitetut vientitodistukset

Jos vientitodistusta on käytetty vähemmän kuin 95 % (maitotuotteilla 98 %) ja se on palautettu voimassaolon päättymistä seuraavan kahden kuukauden aikana, markkinatukiosasto pidättää vakuudesta seuraavan määrän: pidätettävä vakuus= [todistuksen määrä x 95 % - viety määrä] / todistuksen määrä x todistukseen kohdistettu vakuus.

Maitotuotteiden kohdalla pidätettävä vakuus on = [todistuksen määrä x 98 % - viety määrä] / todistuksen määrä x todistukseen kohdistettu vakuus.

Esimerkki: 10 000 kg:n vientitodistuksesta on käytetty 5000 kg. Vientitodistukseen kohdistettu vakuus on 2000 euroa. Vientitodistus on voimassa 30 päivää ja todistus on palautettu markkinatukiosastolle sen voimassaoloajan jälkeisenä toisena kuukautena.

pidätys = $[10\ 000 \times 0,95 - 5000] / 10\ 000 \times 2000$ €
= 900 euroa, loput 1100 euroa vapautetaan

Mikäli tuotetta ei ole viety yhteisön tullialueen ulkopuolelle 60 päivän kuluessa vienti-ilmoituksen vastaanottamisesta, pidätetään vientiä vastaavaa vakuutta asetusten säädösten mukaisesti. (376/2008 31 art.) (2220/85 23(2) art.)

Jos pidätettävän vakuuden määrä on enintään 100 euroa, ei pidätystä toteuteta. (MMM asetus 1363/2002) (612/09 49(3) art.)

Mikäli todistusta on käytetty vähemmän kuin 5 %, koko vakuus pidätetään. (376/2008 34 art.)

Ennalta vahvistetun, käyttämättömän tai osittain käytetyn vientitodistuksen pidätettävää vakuutta alennetaan

- 40 %, jos todistus palautetaan sen voimassaoloajan kahden ensimmäisen kolmanneksen aikana,
- 25 %, jos todistus palautetaan sen voimassaoloajan viimeisen kolmanneksen tai voimassaoloajan päättymistä seuraavan kuukauden aikana.

(376/2008 34 artikla)

Alennusprosentteja sovelletaan vain, jos todistus on palautettu markkinatukiosastolle sen GATT-vuoden aikana, jolle todistus on myönnetty, kuitenkin 30 päivää ennen kyseisen vuoden päättymistä.

GATT-vuodet eri tuotteilla ovat

- sokeri 1.10.–30.9.
- riisi ja viini 1.9.–31.8.
- oliiviöljy 1.11.–31.10.
- kaikki muut tuotteet 1.7.–30.6.

Komissio voi väliaikaisesti keskeyttää näiden alennusprosenttien soveltamisen.

Esimerkki: 10 000 kg:n vientitodistuksesta on käytetty 5000 kg. Vientitodistukseen kohdistettu vakuus on 2000 euroa. Vientitodistus on voimassa 30 päivää ja todistus on palautettu markkinatukiosastolle sen voimassaoloajan kymmenentenä päivänä. Menetettävää vakuutta alennetaan 40 prosentilla. Todistuksesta käyttämättä: $10\ 000\ \text{kg} \times 95\ \% - 5\ 000\ \text{kg} = 4\ 500\ \text{kg}$.

Pidätys = $4\ 500\ \text{kg} / 10\ 000\ \text{kg} \times 2\ 000\ \text{euroa} \times 60\ \% =$
540 euroa. Loppuosa, 1 460 euroa vapautetaan.

2.6.3.2 Kahden kuukauden määräajan jälkeen markkinatukiosastolle toimitetut vientitodistukset

Kun todistus toimitetaan markkinatukiosastolle kahden kuukauden jälkeen todistuksen voimassaoloajan päättymisestä, pidätetään niiden määrien vakuus kokonaan, joista sitä ei ole jo aiemmin vapautettu osittain (ks. 2.6.2).

Ennalta vahvistetun vientitodistuksen pidätettävää vakuutta alennetaan kuitenkin seuraavasti: (376/2008 34 art.)

- 90 %, jos todistus palautetaan voimassaoloajan päättymistä seuraavan kolmannen kuukauden aikana,

- 50 %, jos todistus palautetaan voimassaoloajan päättymistä seuraavan neljännen kuukauden aikana,
- 30 %, jos todistus palautetaan voimassaoloajan päättymistä seuraavan viidennen kuukauden aikana,
- 20 %, jos todistus palautetaan voimassaoloajan päättymistä seuraavan kuudennen kuukauden aikana.

Jos todistus, jota ei ole ennalta vahvistettu, palautetaan määräajan umpeuduttua, mutta kuitenkin kahden vuoden kuluessa vientitodistuksen voimassaoloajan päättymisestä, vakuutta pidätetään 15 % määrästä, joka olisi pidätetty lopullisesti tuotteiden jäädessä viemättä. Jos todistus palautetaan sen jälkeen kun voimassaoloajan päättymisestä on kulunut kaksi vuotta, vakuus pidätetään kokonaan. (376/2008 34 art.)

2.7 Vientitodistuksen katoaminen tai tuhoutuminen

Jos vientitodistus tai todistuksen ote katoaa, markkinatukiosasto voi myöntää viejän pyynnöstä kadonneelle asiakirjalle korvaavan todistuksen/otteen tai kaksoiskappaleen. Korvaavaa todistusta käytetään uusien vientitapahtumien toteuttamiseen. Sitä vastoin kaksoiskappaleella ei voi viedä uusia vientieriä, vaan siihen voidaan vakuuden vapauttamista varten merkitä vain jo alkuperäisellä kadonneella asiakirjalla tapahtuneet viennit. (376/2008 38 art.)

2.7.1 Korvaava todistus

Korvaavaan todistukseen/otteeseen tehdään samat merkinnät, jotka esiintyvät korvattavassa asiakirjassa. Korvaava asiakirja myönnetään kuitenkin tuotemäärälle, joka sallitulla poikkeamalla (5 %) lisätynä vastaa kadonneessa asiakirjassa esiintyvää käytettävissä olevaa määrää. Hakijan on ilmoitettava kirjallisesti käytettävissä oleva määrä. (376/2008 35 art.)

Korvaavan todistuksen myöntäminen edellyttää vakuuden asettamista. Vaadittava vakuus lasketaan kertomalla ennakolta vahvistettu tuki lisätynä 20 prosentilla määrällä, jolle korvaava todistus/ote on myönnetty lisätynä sallitulla poikkeamalla:

[vakuus = (vientituki x 1,2) x (korvaavan todistuksen määrä + sallittu poikkeama)]

Vakuuden lisäys ei saa kuitenkaan olla alle 3 euroa 100 nettokilogrammaa kohti.

Korvaavan todistuksen/otteen sarakkeeseen 22 tehdään markkinatukiosastolla seuraava merkintä punaisella alleviivattuna:

"Kadonneen todistuksen (tai otteen) korvaava todistus (tai ote). Alkuperäisen todistuksen numero ...".

Markkinatukiosasto voi myös kieltäytyä myöntämästä korvaavaa todistusta tai otetta, jos

- ei ole takeita siitä, että tämän artiklan edellyttämää tavoitetta noudatetaan,
- hakija ei ole kyennyt osoittamaan, että hän on ryhtynyt kohtuullisiin varokeinoihin todistuksen tai otteen kadottamisen estämiseksi.

(376/2008 35(2) art.)

Jos korvaava todistus/ote katoaa, ei sille enää myönnetä uutta korvaavaa todistusta.

Jos yhteenlaskettu viety määrä alkuperäisellä ja korvaavalla asiakirjalla on suurempi kuin alkuperäisen asiakirjan oikeuttama määrä, menetetään vastaava osa korvaavaa asiakirjaa varten asetetusta vakuudesta:

[vakuuden menetys = (vientituki x 1,2) x määrä, jolla alkuperäisen todistuksen oikeuttama määrä ylitetty]

Jos kadonnut asiakirja löytyy, ei sitä saa enää käyttää ja se on palautettava välittömästi markkinatukiosastolle. Jos alkuperäisessä asiakirjassa esiintyvä käytettävissä oleva määrä on suurempi tai yhtä suuri kuin määrä, jolle korvaava asiakirja on annettu, vapautetaan korvaavaa todistusta varten asetettu vakuus viipymättä. Muussa tapauksessa korvaavan todistuksen vakuus vapautetaan 15 kuukauden kuluttua todistuksen voimassaoloajan päättymisestä. (376/2008 35 art.)

Korvaava todistus/ote voidaan myös antaa sen haltijan pyynnöstä, jos alkuperäinen asiakirja on tuhoutunut kokonaan tai osittain. Tällöin haltijan on pystyttävä osoittamaan markkinatukiosastolle, ettei todistusta ole kokonaan käytetty ja ettei sitä enää voida käyttää sen tuhoutumisen vuoksi. (376/2008 36 art.)

2.7.2 Kaksoiskappale

Kaksoiskappaletta haetaan kirjallisella vapaamuotoisella hakemuksella, jossa selvitetään alkuperäisen asiakirjan katoamisen syyt perusteluineen. Markkinatukiosasto voi poikkeuksellisesti myöntää kaksoiskappaleen kadonneesta vientitodistuksesta tai sen otteesta silloin, kun kadonnut todistus/ote on jo käytetty kokonaan tai osittain. Kaksoiskappaleen myöntäminen ei edellytä lisävakuuden asettamista. (376/2008 38 art.)

Kaksoiskappale sisältää samat tiedot kuin alkuperäinen asiakirja. Lisäksi jokaiseen kappaleeseen tulee merkitä selkeästi maininta "kaksoiskappale".

Kaksoiskappaletta ei voi käyttää vientitoimien toteuttamistarkoituksiin (uusiin vienteihin), vaan siihen merkitään ainoastaan alkuperäisellä kadonneella asiakirjalla jo tapahtuneet viennit.

Kaksoiskappale on esitettävä niissä tullitoimipaikoissa, joissa kadonneeseen todistukseen/otteeseen liittyvät vienti-ilmoitukset on hyväksytty. Tulli merkitsee kaksoiskappaleeseen toteutuneet viennit ja vahvistaa ne. Kaksoiskappale korvaa vakuuden vapauttamiseen tarvittavan alkuperäisen todistuksen/otteen.

2.8 Aiheettomasti vapautetun vakuuden asettaminen uudelleen

Jos vakuus on vapautettu aiheettomasti kokonaan tai osittain, vakuus on asetettava uudelleen suhteessa kyseisiin määriin.

2.9 Vakuuden palauttaminen viejän pyynnöstä

Jos viejä haluaa (esim. lopettaessaan vientitoiminnan) luopua kokonaan vakuudestaan, hänen on haettava erikseen vakuuden palauttamista varainhoito-osastolta. Hakemuksen tulee luonnollisesti olla nimenkirjoitusoikeuden tai prokuran omistajan allekirjoittama. Hakemuksessa on mainittava vakuuden numero ja pankkitili, johon maksu suoritetaan. Vakuuksien pitää olla kohdistuksista vapaita.

2.10 Ylivoimainen este (force majeure)

Vientituen ehtojen noudattamatta jättäminen voidaan hyväksyä vain force majeure -tapauksissa eli ylivoimaisen esteen vallitessa. Jos viejä haluaa vedota ylivoimaiseen esteeseen, kirjallinen selvitys tapahtuneesta tulee toimittaa markkinatukiosastolle viimeistään 30 pv kuluttua esteen syntymisestä.

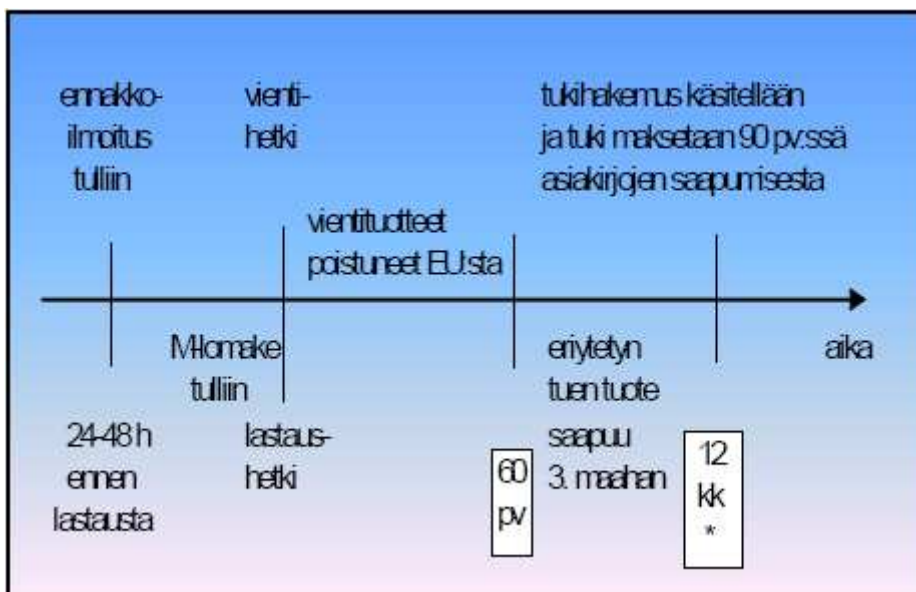
Vetoaminen ylivoimaiseen esteeseen tulkitaan aina tapauskohtaisesti. Kolmannen maan olosuhteet voidaan katsoa ylivoimaisen esteen tilanteeksi (jolloin todistuksen käyttämättä jättäminen ei johda vakuuden menetykseen) vain jos komissio jäsenvaltion nimettyä kyseisen maan force majeure -tapaukseksi on erikseen vahvistanut ko. maan tällaiseksi maaksi ja ilmoittanut siitä kaikille jäsenvaltioille. (376/2008 39–41 art.)

3. VIENTITUEN HAKUMENETTELY

Vientituki maksetaan viejän kirjallisesta hakemuksesta. Hakemuksena käytetään yhtenäisasiakirjaan (SAD) päällimmäiseksi liitettyä M-lomaketta⁷ tai vienti-ilmoitusjärjestelmästä tulostettua M-lomaketta. Vientituen maksamiseen ja vakuuden vapauttamiseen vaadittavat asiakirjat on toimitettava markkinatukiosastolle 12 kuukauden kuluessa vienti-ilmoituksen hyväksymisestä.

Viejän on itse ostettava tai tulostettava M-lomakkeet (ks. liitteenä oleva LOMAKE 4), joita painavat tietyt kirjapainot ja jotka ovat myynnissä Edita Oy:ssä, tai käytettävä tullin sähköistä vienti-ilmoitusjärjestelmää josta tulostetaan erikseen M-lomake. Tulli hyväksyy ja vahvistaa asianmukaisin merkinnöin viejän täyttämän M-lomakkeen ja toimittaa sen edelleen markkinatukiosastolle.

Tavanomainen vienti tapahtuu pääpiirteittäin seuraavan kaavion mukaisesti viejän esittäessä yleensä tavarán lastauspaikalla (tavarán voi esittää tullille myös valmiiksi lastattuna viejän osoittamassa paikassa):

⁷ LOMAKE 4: M-lomake ja sen täyttöohjeet

*) Jos kyseessä on eriytetty vienti, 60 pv yhteisöstä poistumisen määräajan lisäksi on myös voimassa 12 kk määräaika tuotteiden saapumiselle kyseiseen kolmanteen maahan.

Hakumenettelyä on selvitetty yksityiskohtaisemmin viennin toimintakaaviossa⁸.

Viejä joutuu maksamaan jo saamansa tuen takaisin, jos viety tuote palaa takaisin yhteisöön kahden vuoden kuluessa viennistä (ns. tavaroiden kierrätys, ks. luku 5.2.3). (612/09 27(4) art.)

3.1 Ennakkoilmoitus

Jotta tullilla olisi mahdollisuus varautua tekemään viennin fyysinen tarkastus, tulee viennistä antaa ennakkoilmoitus -yleensä 24 tuntia, viikonloppuna 48 tuntia ennen viennin toteutumista. Viejä voi poikkeuksellisesti sopia vientitullinsa kanssa muunkin ajan. Ennakkoilmoitus annetaan käytännössä M-lomakkeen kopiolla. Kaikki varsinaisessa vientitukihakemuksessa eli M-lomakkeessa annettavat vientituen määräytymiseen vaikuttavat tiedot tulee ilmoittaa tullille jo ennakkoon faksilla annetussa ilmoituksessa.

Ennakkoilmoituksessa on ilmoitettava erityisesti lastauspaikka, lastauksen aloitusaika ja arvioitu kesto sekä vietävien tuotteiden tukinimikkeet ja tuotemäärät, tarvittaessa myös R-lomakkeet (irtotavarasta eri määräykset luvussa 3.2).

3.2 Irtotavaran määrän ennakkoarvio

Irtotavaraa vietäessä tullin hyväksymät, yksinkertaistetun viennin ilmoittajat voivat ilmoittaa ennakkoon arvion vietävän tuotteen painosta ja lastauksen jälkeen täsmentää sitä. Irtotavaraksi luetaan tässä yhteydessä viljan ja muun pakkaamattoman tavaran lisäksi myös elävät eläimet ja (puoli)ruhot, neljännekset, etuosat, kinkut, lavat, kylki, kupeet ja luullinen selkä.

Ennakkoarvion ja lopullisen painon väliseksi eroksi sallitaan vientitukea määritettäessä +/- 10 % poikkeama arvioidusta määrästä. Tuki maksetaan todellisuudessa viedylle määrälle, jos se on sallitun verran pienempi kuin ennakkoarvio. Jos viety määrä on yli 10 % suurempi kuin ennakkoarvio, maksetaan enintään 10 % suurempi ylitys. 10 %:ia suurempi arvioidun painon alitus taas johtaa tuen vähentämiseen (ks. luku 5.2). (612/09 5(6) art.)

Käytännön menettely on seuraava: viejä ilmoittaa faksilla toimittamassaan ennakkoilmoituksessa (kopio M-lomakkeesta), että lomakkeen nettopainosarakkeessa annettu määrä on arvio ja merkitsee sarakkeeseen 38 arvioimansa vientimäärän.

Lastauksen jälkeen M-lomakkeella olevaa arviota ei muuteta, vaan tullille toimitetaan välittömästi lastauksen jälkeen M-lomakkeen liitteeksi punnituslista tai muu dokumentti, jolla todellinen paino todistetaan. Tässä asiakirjassa on oltava punnituksesta vastaavan henkilön allekirjoitus, tullin leima ja tavaran ja vienti-ilmoitukseen yhteyden ilmaiseva numero.

3.3 M-lomake

3.3.1 M-lomakkeen täyttäminen

M-lomakkeessa on ilmoitettava kaikki tuen laskemisessa tarvittavat tiedot ja erityisesti (ks. liitteenä olevat LOMAKE 4 ja sen täyttöohje): (612/09 5(4) art.)

⁸ LIITE 10: Vientituen hakumenettely kaaviona

- a) tukea myönnettäessä käytettävän vientitukinimikkeistön mukainen tuotteiden kuvaus (sarake 31); CN-koodi (8 numeroa) ja lisäkoodi (4 numeroa) eli yhteensä 12 numeroa
- b) vietävien tuotteiden nettomassa tai tarvittaessa muu määrä tuen laskemisessa huomioon otettavana mittayksikkönä ilmaistuna
- c) siinä määrin kuin on tarpeen tuen laskemisen kannalta, kyseisten tuotteiden koostumus tai viittaus kyseiseen koostumukseen (mm. rasvaprosentti)

M-lomakkeen jokaisen tavaraerän kohdalle, josta haetaan vientitukea, on ehdottomasti aina merkittävä "Vientitukea haetaan" tai vastaava tullin koodi kohtaan 44. Jos tavaraerälle ei haeta vientitukea, merkitään kohtaan 44 "Vientitukea ei haeta" tai vastaava tullin koodi. M-lomakkeen täyttöohjeet ovat suurelta osin yhtenevät vienti-ilmoituksen (SAD-lomake) täyttöohjeitten kanssa. Vienti-ilmoittaminen tullissa on muuttumassa täysin sähköiseksi, ja tämä asettaa uusia vaatimuksia em. lomakkeiden täytölle. Kulloinkin ajantasaiset SAD- ja M-lomakkeiden täyttöohjeet voi parhaiten varmistaa kotitullistaan.

3.3.2 M-lomakkeen toimitus tulliin

M-lomake tulee toimittaa tullille hyvissä ajoin (tullin ohjeistus; pääsääntöisesti vähintään 2h) ennen ilmoitetun lastauksen alkamisajankohtaa, eli siten, että tullivirkailijalla on käytettävissään alkuperäinen M-lomake ennen lähtöä lastauspaikalle. M-lomakkeen toimittamisessa toimitaan tullin ohjeistuksen mukaisesti. Menettelytapa tulee tarkistaa tullipiiristä.

Huomatessaan jonkin antamansa tiedon muuttuneen viejän tulee välittömästi kirjallisesti ilmoittaa siitä tulliin. Mikäli M-lomakkeella annetut tiedot ja tullin fyysisen tarkastuksen tarkastustulokset poikkeavat toisistaan, joudutaan soveltamaan vientitukiasetuksen mukaisia sanktioita. (ks. luku 4.2)

3.3.3 M-lomakkeen liitteet

Viejän on liitettävä jokaiseen M-lomakkeeseen non-annex I -tuotteilla sekä hedelmä- ja vihannesjalosteilla R-lomakkeet. Erillisissä tuotekohtaisissa hakuoppaissa määritetään kunkin tuotteen viennissä vaadittavat liitteet (ks. tuotekohtaiset oppaat). (612/09 46 art.)

3.3.4 Korjaukset M-lomakkeeseen

M-lomakkeeseen ei pääsääntöisesti saa tehdä korjauksia. Vientituen määräytymiseen vaikuttavia tietoja ei voida korjata lastauksen jälkeen, paitsi irtotavaralla (silloinkaan uutta määrää ei kirjoiteta M-lomakkeeseen, vaan erilliseen punnituslistaan). Eräissä erikseen määritellyissä poikkeustapauksissa tulli tekee viejän esittämät korjaukset leimallaan, allekirjoituksellaan ja päiväyksellään vahvistettuina.

3.4 Tullin suorittama tarkastus

Tullin tehtävät markkinatukiosaston hallinnoimien tukien tarkastuksessa perustuvat MMM:n, VM:n ja Maaseutuviraston tekemään sopimukseen. Sopimuksen perusteella tulli tekee asiakkaan luona lastauksen yhteydessä tai tavarantoimituksen yhteydessä yllätystarkastuksia ja jälkikäteen kirjanpidon ja toiminnan tarkastuksia.

Fyysisen tarkastuksen näytteeksi otettua määrää ei tule vähentää vienti-ilmoituksen nettomassasta. Näytteille maksetaan siis vientitukea, vaikka viejä ei korvaisi näytteeksi otettua määrää vastaavalla tuotteella. (612/09 7 art.)

3.5 Poistuminen yhteisön tullialueelta 60 päivässä

Oikeus vientitukeen syntyy vasta, kun tuote on poistunut sellaisenaan yhteisön tullialueen ulkopuolelle. Tavaroiden jäädyttäminen on kuitenkin sallittu. Uudelleen pakkaaminen, pakkausmerkinnän kiinnittäminen tai sen vaihtaminen on sallittu tullin luvalla vain, jos se ei aiheuta muutoksia yhdistetyn nimikkeistön alanimikkeen osalta. Tällöin toimenpiteistä on tehtävä merkintä T5-valvonta-kappaleeseen. (612/09 7 art.)

Poistumisen tulee tapahtua 60 päivän kuluessa vientimenettelyn aloittamisesta. Poistumisen lisäksi eriytetyn tuen tapauksessa tuotteiden on saavuttava määrämaahan 12 kk kuluessa.

Jos edellä mainittuja määräaikoja ei noudateta, vientitukea alennetaan ja vientitodistukseen liittyvää vakuutta pidätetään.

3.6 T5-valvontakappale

Viejän on laadittava T5-valvontakappale⁹ kaikille niille kuljetuksille, jotka poistuvat muun kuin vientitullitoimipaikan (=lähtötulli) kautta. Jos poistumistulli siis on sama kuin lähtötulli, ei T5-valvontakappaletta tarvita. (as. 612/09 8 art.)

Meriliikenteen osalta erotetaan säännöllisessä ja ei-säännöllisessä liikenteessä olevat alukset. Yhteisön sisäisestä meriliikenteestä käytetään nimitystä säännöllinen meriliikenne. Säännölliseen liikenteeseen on haettava lupa tulliviranomaisilta.

Vientitukioikeuden synnyn kannalta poistuminen yhteisöstä katsotaan tapahtuneeksi siinä satamassa, jossa tavarat lastataan epäsäännöllisessä liikenteessä olevaan alukseen. Näin ollen poistumispaikka voi olla jo satama Suomessa, joka tällöin kuittaa T5-valvontalomakkeen. Mikäli poistuminen tapahtuu lähtötullitoimipaikassa (samassa tullitoimipaikassa, jossa vientimenettely aloitetaan), T5-valvontakappaletta ei tarvita, vaan tulli vahvistaa poistumisen M-lomakkeen kääntöpuolelle.

Jos tavarat lähtevät Suomesta säännöllisen liikenteen aluksella ja ne siirretään epäsäännöllisen liikenteen alukseen (yleensä valtamerialukseen) jossakin toisessa yhteisön satamassa, poistumispaikka on tämä uudelleenlastaussatama, joka kuittaa T5-valvontakappaleen. Tarkempaa tietoa meriliikenteen passituksesta saa Tullihallituksesta.

Jos tavara asetetaan vientijäsenvaltiossa yksinkertaistettuun yhteisön passitusmenettelyyn rautateitse tai suurissa konteissa yhteisön tullialueen ulkopuoliselle määräpaikka-asemalle kuljettamista varten tai yhteisön ulkopuoliselle vastaanottajalle toimittamista varten, tuen maksaminen ei edellytä T5 -valvontakappaleen esittämistä. (612/09 11(1) art.)

3.7 T5-valvontakappaleen jälkikäteen vahvistaminen tai uuden laatiminen

Mikäli T5-valvontakappale on jäänyt alun perin tekemättä tai poistumistullitoimipaikassa esittämättä ja näin tuenmaksun edellyttämä poistumisen vahvistus jäänyt saamatta, on joissakin tapauksissa mahdollista laatia uusi T5-valvontakappale tai yrittää sen jälkikäteistä vahvistamista (Tullikoodeksin soveltamisasetuksen 912 f art.). Näissä tapauksissa on syytä ottaa yhteyttä vientitullitoimipaikkaan.

3.8 T5-valvontakappaleen korvaavat asiakirjat

⁹ Lomake 5: T5-valvontakappale, myynti Edita Oy

Normaalisti T5-valvontakappale palautuu virkateitse poistumistullista vientitulliin (lähtötulliin) ja sieltä markkinatukiosastolle. Mikäli T5-valvontakappale ei ole palautunut, voidaan se korvata poistumistullitoimipaikan todistuksella, jossa vakuutetaan, että alkuperäinen T5-valvontakappale on esitetty ja jossa mainitaan todistuksen numero, todistuksen antanut tullitoimipaikka ja vientierän yhteisöstä poistumispäivämäärä. (612/09 46 art.)

Mikäli T5-valvontakappale ei ole viejästä riippumattomista syistä palautunut vientitullipaikkaan kolmen kuukauden kuluttua tavarán asettamisesta tullin valvontaan (vientimenettelyyn), voi viejä esittää markkinatukiosastolle korvaavia asiakirjoja sisältävän vastaavuushakemuksen. (612/09 46(3) art.).

Tämä hakemus on tehtävä 12 kk kuluessa vienti-ilmoituksen vastaanottamisesta. Hakemuksessa on selvitettävä, että T5 on jäänyt palautumatta viejästä riippumattomasta syystä. Vapaamuotoiseen hakemukseen tulee liittää kuljetusasiakirja, ja yli 2400 euron viennissä saapumista koskeva asiakirja tai muu artikkelissa 16 mainittu asiakirja (ks. kohta 4.2). (612/09 17 ja 46(3) art.)

3.9 Asiakirjat uudelleenlastauksen ja kauttakulun yhteydessä

Jotta vientituki voitaisiin maksaa, on tavarán poistuttava EU:n alueelta 60 päivän kuluessa siitä, kun se on asetettu tullin valvontaan (vientimenettelyyn). Tavaraerä voidaan kuitenkin uudelleenlastata, tai se voi palata EU:n alueelle kauttakulkua varten 28 päivän ajaksi edellä mainitun 60 päivän lisäksi.

Viejän tulee merikuljetusten yhteydessä merkitä M-lomakkeen ruutuun 44 maininta siitä, tullaanko tavara uudelleenlastaamaan. Jos viejä suunnittelee uudelleenlastausta tai kauttakulkua, tulee tämä merkitä M-lomakkeen ruutuun 44 seuraavasti: "tavara tullaan uudelleenlastaamaan yhteisön satamassa" tai vastaava tullin merkintä. Mikäli uudelleenlastausta ei aiota tehdä, viejän tulee merkitä M-lomakkeen ruutuun 44 seuraava teksti: "tavaraa ei tulla uudelleenlastaamaan yhteisön satamissa" tai vastaava tullin koodi.

Vientitukihakemukseen liitetään allekirjoitettujen kuljetusasiakirjojen kopiot. Kuljetusasiakirjalla tarkoitetaan tässä yhteydessä joko konossementtia tai rahtikirjaa.

Kuljetusasiakirjojen tulee kattaa viennin reitti määräsatamaan asti, lähtien siitä satamasta, jossa tulli on varustanut poistumisasiakirjan asianmukaisella hyväksymismerkinnällä. Siten, mikäli säännöllisessä reittiliikenteessä olevan aluksen poistumispaikka on EU:n uudelleenlastaussatama, jolloin T5valvontakappale seuraa tavarán mukana, vientituen maksun edellytyksenä on kuljetusasiakirja uudelleenlastaussatamasta määräpaikkaan asti.

Mikäli uudelleenlastaustarve syntyy yllättäen, (ts. sitä ei ole ennakoon ilmoitettu), tulee viejän aina esittää selostus tapahtuneesta ja liittää vientitukihakemukseensa kuljetusliikkeen edustajan allekirjoittamien kuljetusasiakirjojen kopiot lähtömaasta aina lopulliseen kohteeseen asti. (612/09 10 art.)

Jos tavara toimitetaan maakuljetuksena (maanteitse tai rautateitse), voi tavara palata EU:n alueelle kauttakulkua tai uudelleenlastausta varten 28 päivän ajaksi. Suunniteltu paluu yhteisön tullialueelle kauttakuljetettavaksi on ilmoitettava M-lomakkeen kohdassa 44.

Kuljetusasiakirjoja ei tarvita automaattisesti näissä tapauksissa. Mikäli kauttakulkua ei ole suunniteltu, sitä ei tarvitse ilmoittaa M-lomakkeella.

Jos tavaraa viedään ilmakuljetuksena, tulli tekee poistumismerkinnän T5-valvontakappaleeseen tai M-lomakkeen kääntöpuolelle ainoastaan viejän esitettyä kuljetusasiakirjan lähtömaasta lopulliseen määräpaikkaan saakka.

Kaikissa tapauksissa kuljetusasiakirjat (konossementti, rahtikirjat) on säilytettävä ainakin kolme vuotta laatimisvuoden lopusta lukien, ja ne on varauduttava vientituen saamisen ehtona esittämään markkinatukiosastolle tämän pyynnöstä.

4 ERIYTETTY VIENTITUKI

Kaikissa yhteisön jäsenvaltioissa maksetaan samantasoista yhteisön vientitukea samasta tuotteesta samaan määräpaikkaan. Sen sijaan on mahdollista, että vientituki vaihtelee tietyillä tuotteilla määräpaikan mukaan. Tällöin on kyseessä eriytetty vientituki (ks. sektorikohtaiset ohjeet).

Eriytetyn vientituen tuotteiden on sekä poistuttava yhteisöstä 60 pv kuluessa vientimenettelyyn asettamisesta että myös saavuttava määrämaahan 12 kuukauden kuluessa vienti-ilmoituksen hyväksymisestä.

4.1 Eriytetyn vientituen laskeminen

Eriytetyssä vientituessa on perusosa ja määrämaan mukaan muuttuva vaihteleva osa. Perusosa (joka voi olla myös nolla) maksetaan kaikkiin vientimaihin. Vaihteleva osa maksetaan sille määrälle, mikä on tuotu kolmanteen maahan. Luonnollinen painohävikki ei kuitenkaan vähennä tukea. Jotta "tuonti kolmanteen maahan" katsotaan tapahtuneeksi, on tuontia ja tuontitullien kantamista koskevat tullimuodollisuudet kolmannessa maassa täytettävä. (612/09 2, 16 ja 46 art.)

Eriytettyyn vientitukeen liittyvä vaihteleva osuus lasketaan seuraavasti: Vaihteleva osuus = viety määrä x (määrämaan vientituki -alhaisin sovellettava vientituki (myös nolla-tuki)).

Jos eriytetyn vientituen ollessa kyseessä tuotteita ei viedä vientitodistuksen kohdassa 7 mainittuun määrämaahan, maksetaan vientituki seuraavasti: (612/09 25 art.)

a) jos toteutuneen määräpaikan vientituki on sama tai suurempi kuin kohdassa 7 ilmoitettu, sovelletaan kohdassa 7 ilmoitettua vientitukea;

b) jos toteutuneen määräpaikan vientituki on alempi kuin kohdassa 7 ilmoitettu, maksetaan vientituki, joka saadaan laskemalla toteutuneen määräpaikan vientituki vähennettynä summalla, joka on 20 % ilmoitetun määräpaikan vientituen ja tosiasiallisen määräpaikan vientituen erotuksesta.

Silloin maksettava vientituki = toteutuneen määräpaikan tuki -0,2 x (kohdassa 7 ilmoitetun määräpaikan tuki – tosiasiallisen määräpaikan tuki)].

Vientituen tason määräävät määräpaikkakoodit on lueteltu liitteessä 2. Siinä määrämaat on ryhmitelty maantieteellisiin tai talousalueisiin tms. alueisiin komission asetuksen 2180/2003 mukaisesti. Vientituet ilmoitetaan näiden määräpaikkakoodien mukaan eikä maakohtaisesti. Asetuksen muutokset on tarkistettava markkinatukiosastolta.

4.2 Vaadittavat asiakirjat

Eriytetty vientituki maksetaan, kun viimeistään 12 kuukauden kuluessa vienti-ilmoituksen hyväksymisestä toimitetaan todisteet, että viety erä on asetettu markkinoille siinä kolmannessa maassa tai niissä kolmansissa maissa, jonne vientituki on määritetty.

Tavaroiden toimittaminen määrämaahan sekä eriytettyä tukea varten vaadittavien todisteiden hankkiminen ovat viejän vastuulla.

Eriytettyä tukea varten vaaditaan aina kuljetuksesta vastaavan henkilön allekirjoittaman kuljetusasiakirjan jäljennös tai valokopio sekä todistus kulutukseen saattamista koskevien tullimuodollisuuksien täyttymisestä. Todistuksena voidaan käyttää toista seuraavista asiakirjoista:

(612/09 17 art.)

- -kohdemaan tulliasiakirja, sen jäljennös tai valokopio. Tulliasiakirjan on oltava sellainen, josta näkyy tavarantoimittajan saattaminen vapaaseen liikkeeseen tai se että tullit on maksettu. Jäljennöksen tai kopion on oltava alkuperäisen asiakirjan hyväksyneen tulliviranomaisen, kyseisen kolmannen maan viranomaisen tai julkisen notaarin tai maassa olevan jäsenvaltion viranomaisen tai tuen maksamisesta vastaavan viranomaisen oikeaksi todistama (esim. tuontitullaustodistus tai landing certificate).
- purkamista ja kulutukseen saattamista koskeva todistus (malli asetuksen 612/09 liitteinä IX ja XI), jonka laatii jossain EU:n jäsenvaltiossa tähän tehtävään valtuutettu kansainväliseen tarkastukseen ja valvontaan erikoistunut laitos. Kyseisessä todistuksessa on annettava kulutukseen saattamista koskevan tulliasiakirjan päiväys ja numero. Tietoja valtuutetuista kansainväliseen tarkastukseen ja valvontaan erikoistuneista laitoksista saa markkinatukiosastolta. Asiakas saa käyttää vain jäsenvaltioiden hyväksymiä, EU:lle raportoituja laitoksia (laitokset liitteenä 3, muutokset kysyttävä markkinatukiosastolta; laitokselle annetun valtuutuksen peruutuksen jälkeen sen myöntämät todistukset eivät ole voimassa). (612/09 17-23 art., liitteet XVIII, VIII-XI) Kuljetusasiakirjan tai sen valokopion on oltava kuljetuksesta vastaavan allekirjoittama. (612/09 17 art.).

Tarvittaessa todisteiden toimittamista koskevia määräaikoja voidaan pidentää viejän hakemuksesta. Hakemus on tehtävä alkuperäisen 12 kuukauden määräajan puitteissa. (612/09 46(4) art.)

Kuljetusasiakirjan lisäksi ei tarvita muuta todistusta (tuontitodistusta ei tarvita), kun vientituen vaihteleva osuus on määrältään enintään (eri tuotteilla kohdealueet (vyöhykkeet) ovat erilaisia): (612/09 24 art.)

- 2 400 euroa vietäessä asetuksen 612/09 liitteen XIV alueille (ks. liite 4)
- 12 000 euroa vietäessä muihin kuin liitteen XIV maihin (liite 4, ks. myös esim. 2)

Eräillä tuotealoilla voi olla yleisistä ohjeista poikkeavia vaatimuksia asiakirjojen esittämiseen (ks. tuotekohtaiset oppaat).

Viranomaisilla on aina oikeus vaatia lisäselvityksiä. Asiakirjat tulee markkinatukiosaston pyynnöstä kääntää suomeksi asiakkaan kustannuksella. (612/09 46(7) art.)

Toissijaisesti, jos viejä ei pysty toimittamaan edellä mainittuja todistuksia tai on aihetta epäillä niiden aitoutta, tuontia koskevien tullimuodollisuuksien täyttyminen voidaan todistaa

yhdellä tai useammalla seuraavista asiakirjoista (liitteet viittaavat asetuksen liitteisiin): (612/09 17 art.)

- a) hyväksymismerkinnällä varustettu purkamisasikirjan jäljennös, jonka on myöntänyt sen kolmannen maan viranomainen, johon eriytetyn vientituen tuote oli matkalla,
- b) purkamistodistus (malli liitteenä IX), jonka on myöntänyt
 - jonkin jäsenvaltion viranomainen, joka on sijoittautunut määrämaahan tai on toimivaltainen määrämaan osalta ja jossa lisäksi todistetaan, että tuotteet on viety satama-alueelta tai niitä ei ole lastattu jälleenvientiä varten tai
 - kansainväliseen tarkastukseen ja valvontaan erikoistunut laitos, jonka antama todistus ilmaisee, että tuotteet ovat lähteneet satama-alueelta tai niitä ei ole lastattu jälleenvientiä varten (liite III).
- c) haltuunottodistus, jonka antaa joko kansainvälinen järjestö tai kolmannen maan viranomainen kun kyseessä on elintarvikeapu tai kun kyseessä on virallisesti hyväksytty tarjouskilpailu (376/2008)
- d) pankkiasiakirja, jossa todistetaan, että vientiä koskeva maksu on merkitty viejän tilille. Tämä koskee vain vientiä asetuksen 612/09 liitteen XII maihin (tämän ohjeen liitteenä 5).

EU on julkaissut kolmansien maiden maahantuojille ja tulliviranomaisille suunnatun seuraavan tiedotteen tuontiasiakirjojen merkityksestä:

”IMPORTANT NOTICE

The Commission of the European Communities hereby confirms that in accordance with the legislation in force, all Community exporters applying for an export refund must in principle prove that the customs formalities of release for consumption have been accomplished for agricultural products exported to the non-member country concerned. Thus, to the extent possible, the commercial partner in the non-member country will have to provide the Community exporter at his earliest convenience with the customs import document. A copy or photocopy of that document is acceptable if it has been duly certified as true by the customs office issuing it or another official body in the non-member country concerned. The competent authorities and importers in non-member countries are hereby requested to make it easier for Community exporters to obtain this customs import document.”

Tämä tiedote tulisi saattaa ostaja-asiakkaiden tietoon (esimerkiksi liittämällä se laskuun), sillä siitä saattaa olla apua viejän yrittäessä todistaa, että on tehnyt kaikkensa hankkiakseen kaikki maksatukseen tarvittavat asiakirjat.

4.3 Eriytetyn vientituen vähentäminen, jos määräaikoja ei noudateta

Jos eriytetyn vientituen tapauksessa tuote saapuu kolmanteen maahan myöhemmin kuin 12 kk kuluessa, vientitukea vähennetään 15 % täydestä määrästä. Lisäksi jokainen määräajan ylittävä päivä vähentää jäljelle jäävän tuen määrää 2 %¹⁰.

5 VIENTITUEN MAKSAMISMENETTELY JA TUEN TAKAISINPERINTÄ

5.1 Tukipäätös ja maksatus

Kun tukihakemus ja kaikki hakemuksen liitteinä olevat asiakirjat on toimitettu markkinatukiosastolle, osasto tekee tukipäätöksen ja lähettää päätöksen maksuun varainhoito-osastolle. Päätös tuen maksamisesta lähetetään asiakkaalle.

¹⁰ Liite 6: C) Kolmanteen maahan saapumisen 12 kk:n määräajan ylittymisen vaikutus vientitukeen

Vientituki maksetaan 90 päivän kuluessa siitä, kun kaikki maksamiseen vaadittavat asiakirjat ovat saapuneet markkinatukiosastoon. Tavallisesti vaaditaan seuraavat asiakirjat:

- M-lomake
- R-lomake (jalosteilla)
- kuljetusasiakirja
- T5-valvontakappale, jolla todistetaan poistuminen yhteisöstä
- saapumisen todistava asiakirja (eriytetty vientituki)
- punnituslista (irtotavaran tapauksessa lopullisen määrän selvittämiseksi)

Jos tulli tai markkinatukiosasto tarvitsee lisätietoja hakemuksen käsittelemiseksi, 90 päivän määräaika voidaan ylittää. (612/09 46(8) art.)

Tapauksissa, joissa

- on vakavia epäilyksiä tuotteen määräpaikasta tai
- tuotetta voidaan jälleentuoda, koska viedyn tuotteen vientituki on vienti-ilmoituksen vastaanottopäivänä suurempi kuin tuontitulli
- epäillään, että tuote tullaan tuomaan takaisin alennetuilla tulleilla kolmannessa maassa jalostuksen jälkeen,

tuki maksetaan vasta, kun viejä on esittänyt todisteen tuonnista kolmanteen määrärahaan. (612/09 25 ja 27 art.)

Tuen hakija vastaa vientituen maksamiseen liittyvistä kolmansien osapuolten toimista. Esimerkiksi huolitsija voi täyttää tukihakemuksen tai muita asiakirjoja virheellisesti. Samoin viejä on vastuussa tarkastuksiin ja valvontaan erikoistuneiden laitosten vientituen maksamiseen liittyvistä toimista. (612/09 49(4) art.)

5.2 Seuraamukset virheellisestä hakumenettelystä

Jos viejä menettelee virheellisesti tukea hakiessaan, esim. antaa vääriä tietoja tai asiakirjat tai vienti myöhästyvät, siitä aiheutuu seuraamuksia.

EU:n vientitukilainsäädännössä on säädöksiä, joiden tarkoituksena on estää se, että viejä ilmoittaa vienti-ilmoituksen yhteydessä tai muutoin vientituen saamisen tarkoituksessa vääriä tietoja, joiden perusteella vientituki määräytyy suuremmaksi kuin mihin viejä tosiasiallisesti on oikeutettu, tai jos viejä hakee tukea, vaikka ei ole lainkaan oikeutettu siihen. Viejä voi antaa virheellisiä tietoja esimerkiksi vietyjen tuotteiden määrästä, painosta, koostumuksesta tai määräpaikasta. (612/09 48 art.)

Jos viejä on vientituen maksamista varten tahattomasti antanut virheellisiä tietoja, joiden mukaisesti maksettava vientituki olisi määrältään suurempi kuin mihin toteutunut vienti oikeuttaisi, viejälle maksetaan tukea seuraavasti: viennin oikeuttama vientituki - $\frac{1}{2}$ x (väärien tietojen mukainen tuki -toteutuneen viennin oikeuttama tuki)

Seuraamusta ei kuitenkaan sovelleta seuraavissa tapauksissa:

1) ylivoimaisen esteen (force majeure) tapauksissa

2) poikkeuksellisissa tilanteissa, jotka syntyvät sen jälkeen, kun viejä on jättänyt vienti-ilmoituksen, mutta tilanne on muuttunut ilmoituksen jälkeen. Tämä edellyttää, että viejä heti saatuaan tiedon muuttuneesta tilanteesta ilmoittaa siitä kirjallisesti vientitullitoimipaikkaan, joka informoi tapahtuneesta markkinatukiosastoa. Jos tieto tulee

viejälle niin myöhään, että asiakirjojen voidaan olettaa jo siirtyneen markkinatukiosastolle, tulee viejän ilmoittaa siitä suoraan mainitulle osastolle.

3) kun markkinatukiosasto pitää viejän ilmoittamia virheellisiä tietoja ilmeisenä virheenä viejän taholta. Ilmeisenä virheenä voidaan pitää virhettä, joka on havaittavissa vientitukihakemuksen lyhyen tarkastelun jälkeen (esim. rekka-auton lastiksi merkitty erehdyksessä 200 tonnia 20 tonnin asemesta). Tapauksesta pitää käydä selvästi ilmi, ettei viejä ole ilmoittanut vääriä tietoja petostarkoituksessa. Viejän on osoitettava markkinatukiosastolle, että hän on toiminut vilpittömässä mielessä.

4) tapauksissa, joissa non-annex I -tuotteiden vientitukihakemus voidaan toimivaltaisen viranomaisen suostumuksella määrittää joko mainittujen tavaroiden valmistusohjeen perusteella tai tavaroiden valmistuksessa määrätyn ajanjakson aikana käytettyjen raaka-aineiden keskiarvon perusteella.

5) tapauksissa, joissa painon muutos johtuu erilaisista punnitusmenetelmistä.

Jos viejä on vientituen maksamista varten tarkoituksellisesti antanut virheellisiä tietoja, joiden mukaisesti maksettava vientituki olisi määrältään suurempi kuin mihin toteutunut vienti oikeuttaisi, viejälle maksetaan tukea seuraavasti:

viennin oikeuttama vientituki – 2 x (väärin tietojen mukainen tuki -toteutuneen viennin oikeuttama tuki)

Jos seuraamus tahattomasta tai tarkoituksellisesta väärin tietojen antamisesta johtaa vientituen negatiiviseen määrään, viejän on maksettava vastaava määrä markkinatukiosastolle.

Jos seuraamus on enintään 100 euroa 12-nume-roista vientitukinimikettä tai non-annex I -tuotteilla CN-koodia kohti, markkinatukiosasto voi jättää sanktion soveltamatta, lukuun ottamatta tapauksia, joissa raja alittuu saman hakijan ja tuotteen kohdalla toistuvasti ilman hyväksyttävää syytä. (MMM asetus 1363/2002 6.3 §) (612/09 48(10) ja 49(3) art.)

5.3 Seuraamukset määräaikojen noudattamatta jättämisestä

Vientituen maksaminen täysimääräisenä edellyttää, että asetuksessa mainittuja määräaikoja noudatetaan.

Jos vientierä ei poistu yhteisön tullialueelta 60 päivän määräajassa, vientitukea vähennetään 15 % täydestä määrästä. Lisäksi jokainen määräajan ylittävä päivä vähentää jäljelle jäävän tuen määrää 5 %.

Jos toimituksissa muonitusvarastoonpanon 30 päivän määräaika ylittyy, vientitukea vähennetään 15 % täydestä määrästä. Lisäksi jokainen 30 päivän yli menevä päivä vähentää tukea 10 % (ks. luku 9., Muonitus). (612/09 47–48 art.)

Vientituen maksamiseen ja vakuuden vapauttamiseen vaadittavat asiakirjat (mm. M-lomake, T5, kuljetusasiakirja ja tuontiasiakirja) on toimitettava markkinatukiosastolle 12 kuukauden kuluessa vienti-ilmoituksen hyväksymisestä. Viejän oman edun mukaista onkin ottaa yhteyttä markkinatukiosastoon, jos maksu on viivästynyt.

Viejä voi myös hakea markkinatukiosastolta tiettyjen asiakirjojen, kuten tuontiasiakirjojen toimitusajan pidennystä mainitun 12 kuukauden kuluessa. Hakemus jatkoajaksi on jätettävä alkuperäisen 12 kk määräajan kuluessa.

Mikäli vaadittavat asiakirjat toimitetaan 12 kuukauden tai myönnetyn jatkoajan umpeutumista seuraavan 6 kuukauden kuluessa, maksettava tuki vastaa 85 % siitä vientituen määrästä, joka olisi maksettu, jos asiakirjat olisi toimitettu määräajassa. Sen jälkeen toimitettujen asiakirjojen perusteella tukea ei makseta.

Jatkoajan myöntäminen on markkinatukiosaston harkinnassa, ja se myönnetään perustellusta syystä, edellyttäen että viejä ilmoittaa yrittäneensä hankkia asiakirjat ko. aikana. Viejä voi hakea uutta jatkoaikaa edellisen voimassaolon aikana. (612/09 46 art.)

Määräaikojen noudattamatta jättäminen ei voi kuitenkaan johtaa negatiiviseen vientitukeen.

Seuraukset vientitodistuksiin liittyvien määräaikojen noudattamatta jättämisestä (johtaa vakuuksien pidätykseen) on selvitetty luvussa 2.5.

5.4 Maksetun tuen takaisinperintä

Vientituki peritään viejältä takaisin mm. jos

- a) viejä on antanut vääriä tietoja vientitukihakemuksessa,
- b) tuote on tuhoutunut tai pilaantunut ennen saapumistaan kolmanteen määrärahaan,
- c) tuote on tullisuspensiomenettelyssä ilman, että sitä on jalostettu merkittävästi, ja vienti ei ole tapahtunut tavanomaisena kaupallisena toimena,
- d) tuote on jälleentuotu kahden vuoden kuluessa yhteisöön ilman, että sitä on jalostettu merkittävästi, ja vienti ei ole tapahtunut tavanomaisena kaupallisena toimena tai
- e) tietyt herkät tuotteet tuodaan takaisin yhteisöön (612/09 liitteen XV tuotteet).

Tuki peritään kohdissa d) ja e) takaisin viejältä, vaikka tuojana olisi jokin toinen yritys ja vaikka em. toimijoitten yhteyttä ei voitaisi osoittaa. (612/09 27(4) art.)

Tukea takaisin perittäessä hakija joutuu takaisin perittävän tuen lisäksi maksamaan korkoa oikeuttamattomalle määrälle ja lisäksi mahdollisen muun seuraamuksen.

Jo maksettua vientitukea ei peritä takaisin, mikäli paljastunut tuen takaisin perimiseen johtava syy on ollut viranomaisen tekemä virhe, ja tuensaaja ei itse ole kohtuudella voinut virhettä havaita ja lisäksi tuensaaja on toiminut vilpittömässä mielessä. Tukea ei peritä takaisin myöskään tapauksissa, joissa viranomainen huomaa yli neljän vuoden kuluttua tukipäätöksestä, että tukea on maksettu aiheettomasti, edellyttäen että viejä on toiminut vilpittömässä mielessä. (612/09 49 art.)

MMM asetuksen 1363/2002 mukaan määrien palauttamista ei vaadita, jos takaisinperittävän määrän, koron ja mahdollisen seuraamuksen kokonaismäärä on vienti-ilmoitusta kohti enintään 100 euroa lukuun ottamatta tapauksia, joissa raja alittuu saman hakijan ja saman tuotteen kohdalla toistuvasti ilman hyväksyttävää syytä. (MMM asetus 1363/2002 6.3 §)

B ERITYISMENETTELYT VIENNISSÄ

Tavanomaisesti haetun ja maksetun vientituen lisäksi on tiettyjä erityismenettelyjä: vientituen ennakkomaksu, pienten erien toistuva vienti ja muonitus. Näissä tuen hakeminen ja maksatus poikkeavat tavanomaisesta menettelystä eri tavoin.

6 VIENTITUEN ENNAKKOMAKSU

Vientituki voidaan maksaa viejän hakemuksesta ennakkoon jo heti sen jälkeen, kun tulli on hyväksynyt vienti-ilmoituksen. Tällainen on tilanne esimerkiksi silloin kun on ilmeistä, että tarvittavat liiteasiakirjat tulevat viipymään kauan.

6.1 Ennakkomaksun hakeminen

Halutessaan tuen maksettavaksi ennakkoon, tulee viejän tehdä merkintä ”ennakkomaksua haetaan” M-lomakkeen kohtaan 44. Lisäksi viejän tulee liittää varsinaiseen M-lomakkeeseen erillinen ilmoitus¹¹ ennakkomaksun hakemisesta. Tulli toimittaa vahvistetun M-lomakkeen ja kyseisen ilmoituslomakkeen markkinatukiosastolle välittömästi, eikä T5-valvontakappaleen palautumista poistumistullista tarvitse odottaa.

6.2 Ennakkomaksuvakuus

Ennakkomaksuhakemus otetaan markkinatukiosastolla käsiteltäväksi, kun viejä on asettanut vakuuden, joka on määrältään vientituki lisättynä 10 prosentilla. Markkinatukiosastolta voi tarvittaessa kysyä vakuuden määrää. (612/09 31 art.)

Vakuus vapautetaan, kun kaikki tarvittavat liitteet, kuten todisteet yhteisöstä poistumisesta, on toimitettu määrääjassa markkinatukiosastolle ja kaikki vientiin liittyvät velvoitteet on täytetty.

Viejä ei menetä antamaansa ennakkomaksuvakuutta tapauksessa, jossa jokin kolmas osapuoli jättää vientivelvoitteen täyttämättä, mikäli viejä omasta aloitteestaan ilmoittaa asiasta tuen maksajalle heti saatuaan tiedon kolmannen osapuolen sääntöjenvastaisesta toiminnasta. Tällaisessa tapauksessa viejä joutuu maksamaan takaisin ennakkoon maksetun tuen lisäksi vain korot. (612/09 32 art.)

6.3 Lopullinen vientituki

Lopullinen vientituki lasketaan markkinatukiosastolla, kun kaikki liiteasiakirjat ovat saapuneet osastolle.

Jos ennakkomaksun määrä on suurempi kuin lopullinen vientituki, viejän on palautettava näiden määrien erotus lisättynä 10 prosentilla. Jos määrä oli pienempi, maksetaan viejälle lisää. (612/09 32 art.)

6.4 Seuraamukset laiminlyönneistä

Seuraamukset vientitukeen määräaikojen tai muiden vaatimusten noudattamatta jättämisestä ovat ennakkomaksutapauksissa samat kuin normaalissa viennissä, mutta seuraamukset ovat 10 % korkeampia. Seuraamukset pidätetään yleensä suoraan vakuuksista. (ks. myös kohta 5.2)

6.5 Määräaikojen noudattamatta jättämisen vaikutus ennakkoon maksettuun vientitukeen

Mikäli asetuksen määräaikoja ei noudateta, pidätetään vakuutta seuraavasti:

Jos vietävä tuote poistuu yhteisöalueelta myöhemmin kuin 60 pv vienti-ilmoituksen jättämisen jälkeen, pidätetään vakuutta erillisen ohjeen mukaan.

Jos vietävä tuote saapuu määrämaahan yli 12 kk vienti-ilmoituksen jättämisen jälkeen, pidätetään vakuutta erillisen ohjeen mukaisesti. (612/09 47(3) art.)

¹¹ ks. LOMAKE 6:ennakkomaksuhakemus

8 PIENTEN ERIEN TOISTUVA VIENTI

Tietyissä tapauksissa viejä, joka toistuvasti toimittaa pieniä eriä vientiin, voi hakea vientituen kuukausittain. Suomessa viejä voi käyttää tätä menettelyä esim. viedessään tuotteita EU:n ja jonkin kolmannen maan välillä liikennöivän merialuksen tax free -myymälöihin. Menettelystä kiinnostuneen viejän tulee ottaa yhteyttä markkinatukiosastoon.

Pieneksi eräksi katsotaan erät, joiden vientieräkohtainen (=nimikekohtainen) nettomassa on enintään 5000 kg (vilja ja riisi), 1000 kg (hedelmät ja vihannekset sekä Non Annex-1 -tuotteet) tai 500 kg (muut tuotteet).

9 MUONITUS

EU:n maatalouden säännösten mukaisesti tukea maksetaan muonitusviennille sekä viennille eräisiin erityiskohteisiin. Muonitusvarastoonpano on eräs muonitusmenettely. Muonitusviennissä vientituelle ei voi hakea ennakkovahvistusta.

Myös Tullihallitus on antanut omat määräyksensä muonitusmenettelystä.

Vientiin yhteisön tullialueen ulkopuolelle rinnastetaan:
merenkulkuun tarkoitettujen laivojen muonitus

- lentokoneiden muonitus kansainvälisillä reiteillä, mukaan lukien yhteisön sisäiset, jäsenmaiden väliset reitit
- toimitukset yhteisön alueella sijaitseville kansainvälisille järjestöille
- toimitukset jonkin jäsenvaltion alueella oleville asevoimille, jotka eivät ole ko. valtion käskyvallan alla
- toimitukset poraus- ja tuotantolautoille
- toimitukset ulkomerellä jollekin jäsenvaltiolle kuuluville sota-aluksille tai apualuksille
- toimitukset jonkin jäsenvaltion asevoimille, kansainvälisille järjestöille ja diplomaattisille edustustoille, jotka sijaitsevat kolmannen maan alueella
- toimitukset humanitaarisille järjestöille (toimijoille) (612/09 33,41,45 art.)

Tuotteet tulee käyttää miehistön ja matkustajien muonitukseen.

Toimituksille edellä mainittuihin kohteisiin myönnetään vientitukea, jos vastaavanlaiset samoihin kohteisiin tarkoitetut kolmansista maista tuodut tuotteet eivät ole tuontitullin alaisia kyseisessä jäsenvaltiossa. Vientitodistusta tai vakuuksia ei näihin kohteisiin edellytetä. (612/09 33(2) art.)

Vientituen kannalta muonitus on vientiä vastaavaa toimintaa, joten ennakoilmoitus on tehtävä tullille, mikä mahdollistaa tullin fyysiset tarkastukset.

Erityiskohteita voidaan muonittaa

- 1) normaalina vientinä
- 2) ns. yksinkertaistetulla vientimenettelyllä (suoraa vientiä muonitusilmoituksilla) tai
- 3) muonitusvarastomenettelyllä

9.1 Tavanomainen muonitusvienti

Kertaluonteisesti jotakin erityiskohdetta suoraan muonittava viejä toimittaa tavarat normaalina muonitusvientinä. Tällöin muonittaja täyttää M-lomakkeen normaalisti. Tuki maksetaan M-lomakkeen perusteella ja vientipäivän tukitason mukaan.

9.2 Muonituksen yksinkertaistettu vientimenettely

Viejä, joka toistuvasti suorana vientinä toimittaa aluksella kulutettavaksi tarkoitettuja elintarvikkeita jollekin ilma- tai merialukselle, voi hakea vientitukea kuukausittaisesta kokonaisviennistä. Tätä menettelyä kutsutaan ns. muonituksen yksinkertaistetuksi vientimenettelyksi. (612/09 34 art.)

Menettelystä kiinnostuneen muonittajan tulee ottaa yhteyttä markkinatukiosastoon.

9.3 Muonitusvarastomenettely

Muonitusvarastoon tavaraa pantaessa tuotteiden on saavuttava kohteeseensa 30 päivän kuluessa siitä, kun tulli on hyväksynyt vienti-ilmoituksen. Jos tavara kulkee tässä tarkoitettuun erityiskohteeseen jonkin toisen jäsenmaan kautta kuin missä vienti-ilmoitus on hyväksytty, tarvitaan todisteeksi tavaran saapumisesta määränpäähänsä T5-valvontakappale¹². Muonitusvarastoon panon yhteydessä T5:n korvaava todiste voi olla esim. sen tulliviranomaisen, jonka alueella varasto sijaitsee, todistus siitä, että alkuperäisen T5-valvontakappaleen hyväksymisen edellytykset on täytetty. (612/09 37 art.)

Jos tavara pannaan muonitusvarastoon toisessa jäsenvaltiossa, tulee tavaran varastoonpano 30 päivän kuluessa todistaa samoin T5-valvontakappaleella. (as. 612/09 8 art.)

Tavaraa voidaan toimittaa muonitustarkoituksiin laivoille, lentokoneille sekä poraus-tai tuotantolautoille myös muonitusvarastosta. Tällöin vientituki maksetaan etukäteen jo silloin, kun tavara pannaan muonitusvarastoon. (as 612/09 37 art.)

Tämän asetuksen mukaisesta muonitusvarastosta ei saa toimittaa tavaraa normaaliin vientiin eikä tax free -myyntiin.

Muonitusvarasto on tarkoitettu yksinomaan vientituettujen maataloustuotteiden säilyttämiseen. Muonituksessa käytettäviä tuotteita, jotka eivät saa vientitukea, tulee säilyttää erillään, ja niillä tulee olla eri kirjanpito. Muonitusvarastotavarat on voitava selvästi erottaa muista tavaroista.

Muonitusvarastoon pano tapahtuu vienti-ilmoituksella, jolloin päällimmäisellä M-lomakkeella samalla haetaan vientituki. Jokaisesta muonitusvarastoon pannusta erästä on tehtävä erillinen M-lomake: tavaraa ei voi kerätä esim. useammalta päivältä.

9.3.1 Muonitusvarastolupa

Tämän asetuksen mukaisen muonitusvaraston pitäjän on haettava muonitusvarastolupa toimintaansa markkinatukiosastolta tarkoitukseen varatulla lomakkeella¹³. Muonitusvarasto voi olla myös esivalmistuskeittiö. Lupa on määräaikainen, ja se voidaan väärinkäytöstapauksissa peruuttaa. Tulli tarkastaa varaston vähintään kerran vuodessa.

¹² ks. LOMAKE 5: T5-valvontakappale ja sen täyttöohje

¹³ ks. LOMAKE 12: muonitusvarastolupahakemus

Muonitusvaraston pitäjä on vastuussa varastoiduista elintarvikkeista. Jos varastoidut elintarvikkeet päätyvät jonnekin muualle kuin sallittuihin kohteisiin, tuotteet pilaantuvat tms., perii markkinatukiosasto varastonpitäjältä kiinteän korvauksen, joka on suuruudeltaan vastaavanlaisen, vapaaseen liikkeeseen asetettavan tuotteen tuontimaksu lisättyinä 20 prosentilla tai mikäli ennakkomaksu on suoritettu toisessa jäsenvaltiossa, 40 prosentilla. (612/09 37 ja 39 art.)

9.3.2 Siirto toiseen muonitusvarastoon

Siirto toiseen muonitusvarastoon on mahdollista. Tällöin tulee muonitusilmoituksen lisäksi merkitä siirto sekä lähettävän että vastaanottavan muonitusvaraston kirjanpitoon.

Siirtäjän tulee todistaa viranomaiselle, että tavara on kulkeutunut matkustajien tai miehistön muonitukseen muonitusvaraston siirron jälkeenkkin.

Jos varasto sijaitsee eri jäsenvaltiossa kuin missä vienti-ilmoitus on hyväksytty, tai jos tavarat siirretään toiseen muonitusvarastoon, tarvitaan T5-valvontakappaletta, jolloin kohtaan 104 tulee teksti: "Siirto varastoon sekä pakollinen toimittaminen muonitustarkoituksiin -asetuksen (EY) N:o 612/09 37 artiklan soveltaminen" (612/09 38 art.)

9.3.3 Muonitusvarastokirjanpito

Muonitusvaraston tulee pitää kirjanpitoa. Tästä kirjanpidosta tulee näkyä:

- päivämäärä, jolloin tavara saapui muonitusvarastoon
- tavarahan liittävien tulliasiakirjojen lukumäärä, sekä tullitoimipaikan nimi
- tuotteiden tunnistamistiedot (tullinimike, nettopaino, tarvittaessa muu paljous sekä koostumus)
- päivämäärä, jolloin tavarat lähtivät varastosta
- laivan tai lentokoneen, johon tavarat lähtivät, nimi ja rekisterinumero, tai seuraavan varaston nimi
- päivämäärä, jolloin tavarat lastattiin alukselle

(612/09 37(2) art.)

Kirjanpitoon liittyvät asiakirjat on viejän ja/tai valmistajan säilytettävä vähintään kolme vuotta niiden laatimisvuoden jälkeen.

9.3.4 Määräaikojen noudattamatta jättäminen

Mikäli muonitusvarastoonpanoon liittyvät asiakirjat toimitetaan määräaikojen kuluessa, mutta itse muonitusvarastoonpano viivästyy niin, että se tapahtuu vasta 30 päivän määräajan jälkeen, tuesta vähennetään ensin 15 % ja tästä alennetusta tuesta vielä 10 % jokaiselta päivältä, jolla 30 päivän määräaika ylittyy.

Jos asiakirjat saapuvat 6 kk kuluessa määräaikojen päättymisestä ja myös poistuminen yhteisöstä tapahtui 60. päivän jälkeen tai muonitusvarastoonpano 30. päivän jälkeen, vähennetään aluksi 15 % normaalista vientituesta. Sen lisäksi tulevat ylityssakot kultakin päivältä ja lopuksi vähennetään vielä 15 % (alkuperäisestä) tuesta.

9.4 Myynti tax free –myymälöihin ja diplomaattiedustustoille

Vientituen alaisten maataloustuotteiden ja non-annex I -tuotteiden myynti EU-maiden välillä liikennöivien merialusten tax free -myymälöihin on kielletty. Kolmansiin maihin

suuntautuvilla reiteillä tax free -myymälöihin viedyt maataloustuotteet ovat normaalia vientiä, ts. vientitukea haettaessa ei tämän luvun menettelyjä voida soveltaa.

Diplomaattiedustustoille toimitettavalle tavaralle voidaan maksaa vientitukea ainoastaan, jos edustusto sijaitsee yhteisön alueen ulkopuolella.

9.5 Muonitus yhteisön alueen ulkopuolelle

Muonitus yhteisön alueen ulkopuolelle laivaan tai lentokoneeseen, em. asevoimille, kansainvälisille järjestöille, humanitaarisille toimijoille tai diplomaattiedustustoille lasketaan asetuksen alaiseksi. Tällöin on todistettava, että lastatut tuotteet ovat samat jotka lähtivät muonitustarkoitukseen EU:n alueelta. (612/09 45 ja 33 art.)

Yksinkertaistettua vientimenettelyä ei voida soveltaa muonitukseen yhteisön alueen ulkopuolelle.

Muonitukseen yhteisön alueen ulkopuolelle voidaan tuotteita toimittaa muonitusvarastosta ainoastaan suoraan, ts. tuotteita ei voi toimittaa tullivarastoon kolmannessa maassa, vaikka tuotteet sieltä menevätkin muonitustarkoituksiin. (612/09 42 art.)

Tavarat voidaan toimittaa kolmanteen maahan muonitukseen ns. suoralla toimituksella, tai niin, että ne asetetaan ennen muonitukseen toimittamista määräpaikkana olevassa kolmannessa maassa johonkin tullin valvontamenettelyyn. Suoralla toimituksella tarkoitetaan kontin tai jakamattomana laivalle toimitetun tuote-erän toimittamista.

Toimitetun tavarán määrä ei saa ylittää aluksen miehistön ja matkustajien tarvetta.

9.5.1 Suora toimitus

Suorassa toimituksessa tarvittavat todisteet: tulliasiakirja toimituksesta tai kolmannen maan tulliviranomaisen varmistama asiakirja tavarán saapumisesta alukselle (lomakemalli on saatavissa markkinatukiosastolta; lomake on täytettävä vähintään yhdellä EU:n virallisella kielellä sekä ko. kolmannen maan yhdellä virallisella kielellä) ja em. lisäksi kuljetusasiakirja sekä maksukuitti.

9.5.2 Toimitus tullimenettelyyn

Jos tavarat asetetaan kolmannessa maassa tullimenettelyyn, ovat tarvittavat todisteet: tulliasiakirja tai kolmannen maan tulliviranomaisen varmistama asiakirja tavarán asettamisesta muonitusvarastoon ja käyttämisestä ainoastaan muonitustarkoituksiin (lomakemalli on saatavissa markkinatukiosastolta; lomake on täytettävä vähintään yhdellä EU:n virallisella kielellä sekä ko. kolmannen maan yhdellä virallisella kielellä) ja em. lisäksi kuljetusasiakirja sekä maksukuitti. Tullimenettelyyn kolmannessa maassa asetettavat tuotteet eivät saa tulla muonitusvarastosta.

Jos edellä mainittuja tulliasiakirjoja määrämaasta on mahdotonta saada, voidaan hyväksyä aluksen kapteenin/lentoyhtiön virkailijan allekirjoittama ja aluksen leimalla varustettu vastaanottotodistus tai asevoimien, kansainvälisen järjestön tai diplomaattisen edustuston antama haltuunottotodistus. Maksukuitti ja kuljetusasiakirja vaaditaan aina.

Kuitenkin, jos saatavan vientituen eriytetty osa on laiva- tai lentokonemuonituksissa seuraavissa tapauksissa enintään mainittu määrä, riittää kuljetusasiakirja ja maksukuitti:

- 2 400 euroa muilla tuotteilla as. 612/09 liitteen XIV alueille, ks. liite 4)
- 12 000 euroa muilla tuotteilla muihin kuin liitteen XIV maihin (ks. esimerkki 2 ja liite 4)

(612/09 24 art.)

9.6 Tuen hakeminen

Tavallisessa viennissä ko. erityiskohteisiin tavara toimitetaan kohteeseen M-lomaketta ja tarvittaessa lisälehtiä käyttäen. Tukipäätös laaditaan jokaisesta M-lomakkeesta erikseen.

Muonitusvarastoon tavara pannaan M-lomakkeella, joka on vientituen hakulomake. Vientituki määräytyy sen päivän mukaan, jona tulliviranomainen hyväksyy vastaanotetuksi vienti-ilmoituksen.